

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Η' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1959 | ΑΡΙΘ. 22

ΑΙ ΘΥΣΙΑΙ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΑΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ ΜΑΣ *

Ἀπέζησαν καὶ πάλιν χθὲς οἱ θρόλοι τοῦ παρελθόντος. Μέσα ἀπὸ τοὺς τάφους μὲ τὰ ἱερά κόκκαλα τῶν ἡρώων, ἀνεπήδησεν ἐκ νέου ἡ Ἑλλάς, ἀκτινοβολοῦσα, λουσμένη στὸ αἷμα τῶν μυριάδων μαρτύρων της. Καὶ ἡ ἀνθρωπότης ὑπεχρεώθη νὰ σταθῇ καὶ ἐφέτος ἐν σιγῇ καὶ εὐλαβείᾳ ἐμπρὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν νέαν αὐτὴν Ἰστανίαν, πὺν ἐθυσίασθη χάριν τῆς παγκοσμίου ἐλευθερίας. Παλαιὰ αὐτὴ ἡ ἱστορία. Πάντοτε, καθ' ὅλην τὴν μαρτυρικὴν της πορείαν, ἡ Ἑλλάς αὐτὸ κέρνει. Θυσιάζεται διὰ τοὺς ἄλλους. Ἀπὸ τότε μάλιστα, πὺν ἐνεφανίσθη ὁ Χριστιανισμὸς, δημιουργεῖται μίᾳ ἐδλογημένη καὶ μοναδικῇ εἰς τὸν κόσμον συνόφανσις τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ σημαία καὶ ὁ ἱστός της πλαυσιώνονται ἡγεμονικὰ ἀπὸ τὸν Σταυρόν, ἐνῶ ὡς σημιοφόρος προβάλλει πάντοτε, εἰς τὴν θελλόδη καὶ ἐκπολιτιστικὴν αὐτὴν ἐξόρμησιν τοῦ Ἐθνους, ἡ Ἐκκλησία μὲ τοὺς Κληρικὸς της. Ἄς ἀφήσωμεν τὰς παλαιότερας ἐποχὰς, πὺν εἶναι κυριολεκτικὰ γεμάται ἀπὸ τὴν προὴν τῆς Ἐκκλησίας. Ἄς σταθῶμεν μὲ μάτια ὑγρά μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς 29ης Μαΐου 1453. Οἱ Τούρκοι κατέλαβον τὴν Κωνσταντινούπολιν. Εἰς τὸν ἱστὸν κυματίζει ἡ ἡμισέληνος. Ὁ γενναῖος Ἀυτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος πίπτει ὡς μάρτυς ἐπὶ τῶν τειχῶν. Πρὶν ὅμως παραδώσῃ τὴν ὀσάτην προὴν, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐμπιστεύεται τὴν ἱστορίαν καὶ τὰ ὄνειρα τοῦ Βυζαντίου. Ἐτοι, ἀπὸ τὴν ἀποφράδα ἐκείνην ἡμέραν, ὁ Κλῆρος γίνεται αἰμοδότης τοῦ Γένους. Καὶ ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἐκείνην στιγμήν ἀρχίζει τὴν προσπάθειάν του πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ ζυγοῦ. Ἀπέναντι στὸν γίγαντα, ὀρθώνει ἡ Ἐκκλησία τὸ ἐδλογημένο ῥάσο, διὰ νὰ σκεπάσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου Ἐθνους. Ἀτελείωτος στρατιὰ νεομαρτύρων Κληρικῶν παρελαίνει. Εἰς τὴν κορυφὴν ὁ ἐκάστοτε Ἐθνάρχης

Σημ. Ὁμιλία μεταδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἐνόπλων Δυνάμεων Ἑλλάδος, τὴν 29.11.59, εἰς τὴν σειρὰν τῶν Ἐκπομπῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Πατριάρχης. Τέσσαρες Ἑλληνικαὶ ἐπαναστάσεις ἐξεροράγησαν κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα. Οἱ Ἕλληνες ἀνετάρασσον ἀδιακόπως τὴν τέφραν τῆς ἐλπίδος, διότι ἐπίστευον ὅτι ἀπ' ἐκεῖ θ' ἀνεπήδα κάποτε ἀναγεννώμενος ὁ Ἑλληνικὸς Φοῖνιξ. Καὶ εἰς τὰς τέσσαρας αὐτὰς ἐξεγέρσεις ἐπρωτοστάτησαν Κληρικοί, ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου μέχρι τῶν ταπεινῶν Καλογήρων. Ἐβάφησαν ὅλοι εἰς τὸ αἷμα. Καὶ τὸ ράσο ἐπανειλημμένως ὑψώθη ὡς σημαῖα διάτρυτος ἀπὸ τὰς σφαιρας τοῦ ἐχθροῦ.

Ὁ ἀγὼν ἔπειτα τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα συνοδεύεται μὲ τὴν θυσίαν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν. Ἐπτὰ κορυφαὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ μετ' αὐτῶν πάμπολλοι Κληρικοὶ προσφέρονται θυσία εἰς τὸ Γένος. «Πατριάρχαι καὶ Μητροπολίται, γράφει ὁ ἱστορικὸς Καρολίδης, ἀπηγγονίζοντο καὶ ἐσφάζοντο, ἀλλ' ὁ θρόνος, ἀλλὰ τ' ἀξιώματα αὐτῶν, ἐξαγνιζόμενα ἔτι μᾶλλον διὰ τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος, ὑψοῦντο μετὰ μείζονος αἰγλῆς καὶ ἠθικῆς γοητείας . . . ». Οὕτω ὁ Μητροπολίτης Φαναρίου Σεραφεῖμ σουβλίζεταί καὶ ἡ ἀποκοπεῖσα κεφαλὴ του ὀπίσεται εἰς τὸν Πηγεῖόν. Τὸν Μητροπολίτην Διονύσιον, τὸν ὁποῖον περιπαικτικῶς οἱ Τούρκοι ἀπεκάλουν «Σκυλόσοφον», γράφει ὁ ἱστορικὸς, ὅτι «οἱ ἐχθροὶ ἐξέδαρρον ζῶντα, παρεγέμισαν τὸ δέγμα του δι' ἀχρύρων καὶ περιήγαγον ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, μέχρι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐμφανίσαντες αὐτὸ καὶ εἰς τὸν Σουλτάνον, ὁ ὁποῖος, ἐπὶ τῇ οἰκτρᾷ ἐκείνῃ θεᾷ, ἠγέρθη ἀπὸ τοῦ θρόνου του». Ἔτσι τὸ Γένος ἔζησε. Μὲ τοιαύτας θυσίας ἠρώων. Ἐπειτα, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰῶνος, γεννᾶται μία ἄλλη φυσιογνωμία, ἰδιότυπος καὶ μοναδική. Ὁ Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός. Περιέρχεται ὅλην τὴν χώραν. Κηρύττει, ἐμψυχώνει, βαπτίζει, κτίζει σχολεῖα, συγκρατεῖ τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ. Ὁρθὰ ἐγράφη ὅτι «ἐὰν ὁ Κοσμᾶς, ὁ ὁμολογητῆς καὶ μάρτυς, δὲν ἀνεφαίνετο τῷ τότε καιρῷ, οὐδεὶς θὰ εὐρίσκειτο Χριστιανὸς Ἕλληνα εἰς ἐκεῖνα τὰ ἀπόμειρα σημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Γῆς». Καὶ αὐτός, ὡς ἦτο φυσικόν, ἐκλήθη νὰ πληρώσῃ τὸν φόρον τοῦ αἵματος. Ἀπηγγονίσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων τὸν Αὐγουστον τοῦ 1779.

19ος αἰὼν. Ἡ ἰδία ὁρμὴ τῆς ψυχῆς. Ἡ Ἐκκλησία πάλιν ἡ μυστικὴ τροφὸς τοῦ λαοῦ. Κληρικὸς ἦτο καὶ ὁ Σαμονῆλ εἰς τὸ Κοῦγκι τοῦ Σουλίου. Καὶ ἰδική του ἦτο ἡ σφαῖρα, ποὺ ἀνετίνασσε τὴν πατριδαποθήρην, διὰ νὰ προασπίσῃ τὴν τιμὴν τῆς Φυλῆς. Καὶ ἡ φλόγα ἐκείνη τῆς ἐκρηξέως ἦγαγε περισσότερον τὴν φλόγα τῆς ἐλευθερίας, ποὺ τρέφεται πάντα μὲ τὸ αἷμα τῶν ἀγωνιστῶν. Πέντε ἔπειτα Μητροπολίται, καὶ πολλοὶ μετ' αὐτῶν Κληρικοὶ, εὖρον οἰκτρὸν θάνατον εἰς τὴν ὕγραν φυλακὴν τῆς Τριπόλεως, ὅπου εἶχον ἐγκλεισθῆ ὡς ὄμηροι, μόλις ἐξεροράγη ἡ Ἐπανάστασις.

«Θανατούμεθα ὅλοι, ἀλλὰ τὸ Ἔθνος σώζεται». Μὲ αὐτὰς τὰς λέξεις ἐξεψύχησαν μαρτυρικῶς. Καὶ ὁ λαός, ἔμπρὸς εἰς τοιαύτας θυσίας, ἐμψυχώνεται καὶ ἐξεγείρεται. Ἔτσι, ὅταν ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς ὕψωνε τὴν σημαίαν τῆς Ἐπαναστάσεως, αἱ ψυχαὶ ἦσαν ἔτοιμαὶ νὰ ἀπαντήσουν : «Θ' ἀποθάνομεν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος». Καὶ ἀπέθανον. Ὁ ἱστορικὸς Κόκκινος γράφει : «Ὁ Κλήρος ὑπῆρξε καὶ ὁ ὁδηγὸς τῆς Φυλῆς καὶ τὸ στήριγμά της. Οἱ αὐτοθυσιασθέντες χάριν τοῦ ἐθνικοῦ καθήκοντος Κληρικοί, καθ' ἑλλην τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας, ἀποτελοῦν ἡρωϊκὴν λεγεῶνα». Ποιὸς ἔπειτα θὰ λησμονήσῃ τὸν ἐροητικὸν Παπαφλέσσαν, τὸν ἀληθινὸν αὐτὸν προπολιτῆν; «Χωρὶς αὐτόν, βεβαίωσον» οἱ ἱστορικοί, ἄγνωστον πόσον καιρὸν θὰ ἐξηκολούθουν αἱ συζητήσεις ἂν ἔπρεπε καὶ πότε ν' ἀρχίσῃ ἡ Μεγὰ Ἐπανάστασις». Ἔτσι ἐκεῖ εἰς τὸ Μανιάκι δὲν ἐπιπτε τότε ἕνας λεοντόθυμος μόνον Κληρικός. Ἐθυσιάζετο ἕνας ἀπόστολος τῆς ἐλευθερίας.

Πῶς ἔπειτα νὰ μὴ ἐνθυμῆται ἡ Ἑλλὰς τὸν Ἐθνομάρτυρα Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Ε'; Αὐτὸς κατηύθυνε τὸν ὄλον μηχανισμόν τῆς Ἐθνεγερσίας. Αὐτὸς ἦτο ἡ ψυχὴ. Τὸ πρῶγμα, βεβαίως, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μείνῃ μυστικὸν ἐπὶ πολὺ. Καὶ ὁ Πατριάρχης συνελήφθη τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα τοῦ 1821. Ἡ ἱστορία ἔπειτα εἶναι γνωστὴ. Τὸ σχοινὶ τοῦ κρεμασμένου Πατριάρχου ἔγινεν ἔκτοτε ἡ χρυσὴ ἀλυσίδα, πὺν ἔδεσε τὰς ψυχὰς τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων. Καὶ μαζὶ μὲ τὸν Πατριάρχην ἀπαγχονίζονται ταυτοχρόνως καὶ οἱ δέκα γηραιοὶ συνοδικοὶ Μητροπολίται. Ποιὸς, ἀλήθεια, ἄλλος λαὸς ἔχει μίαν τοιαύτην Ἐκκλησίαν μαρτύρων διὰ τὸ Γένος; Ἀλήθεια, ποιὸς; Καὶ ἡ πικρὰ ἀλυσίδα τοῦ αἵματος συνεχίζεται. Ὅκτὼ ἡμέρας ἀργότερον ἀπαγχονίζεται καὶ ἕτερος Πατριάρχης, ὁ Κύριλλος ὁ ΣΤ'. Ὑπάρχει ἱστορικὴ μαρτυρία, ἡ ὁποία βεβαίωσι, ὅτι κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Μεγάλου Ἀγῶνος οἱ θανατωθέντες Κληρικοὶ καὶ Μοναχοὶ ἐγγίζον τὰς 10.000. Ἔτσι, παραλείποντες τόσα ἄλλα συγκλονιστικὰ γεγονότα, φθάνομεν εἰς τὴν φλογερὰν μορφήν τοῦ γίγαντος Ἀθανασίου Διάκονο, πὺν τὸ σουβλὶ τοῦ μαρτυρίου του ἔγινεν ἀπὸ τότε ἕνα πανύψηλον κοντάρι, στὸ ὁποῖον ἐστήθησαν τὰ ἰδανικὰ τοῦ ἐλευθέρου κόσμου. Ἄς σκῶψωμεν εὐλαβικά, ἀδελφέ, καὶ ἄς φιλήσωμε τὸ χῶμα, πὺν ἐβάφη μὲ τὸ μυρωμένο αἷμα τῶν μαρτύρων αὐτῶν τῆς Ἐκκλησίας!

Ἔτσι ὁ ἕνας ἤρως διαδέχεται τὸν ἄλλον. Τὸ ράσο γίνεται φλάμπουρο μαζὶ καὶ ἀποκούμπι τῆς Φυλῆς. Ὅταν ὁ Ἰωσήφ Ρωγῶν ἐκρεμάσθη καὶ ἀπεκεφαλίσθη ἀπὸ τοὺς Τούρκους κατὰ τὴν ἡρωϊκὴν ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου, ὁ λαὸς ἔλλαψε καὶ ἐτραγοῦδῆσε μαζὶ αὐτὴν τὴν θυσίαν τοῦ Ἱεράρχου του. Καὶ ὁ ποιητὴς ἀργότερα ἔγραφε γιὰ τὸ Μεσολόγγι τῶν τραγικῶν ἐκείνων ἡμερῶν : «Τὸ

ράσο τοῦ Δεσπότη του φορεῖ γιὰ σάβανό του». Τὸ ματωμένο ράσο ἦταν, ναί, τὸ σύμβολον τοῦ Γένους. Καὶ τότε, καὶ πάντα . . .

Καὶ τὰ γεγονότα ἐξελλίσσονται. Εἰς τὸ Ἀοκιάδι τῆς Κρήτης ὁ ἠγούμενος Γαβριὴλ μὲ τὸν δαυλὸ στοῦ χέρι ἀνατινάσσει στὸν ἀέρα καὶ τὴν Μοιρὴν καὶ τοὺς ἀμνομένους Ἕλληνας καὶ τοὺς εἰσβαλόντας 1800 Τούρκους. Νέα φλόγα ἠρώων ἐκεῖ. Νεαὶ θυσίαι. Ἀργότερα ἦλθε, βέβαια, ἡ ἐλευθερία. Χωρὶς ὅμως νὰ παύσουν οἱ ἀγῶνες καὶ αἱ θυσίαι. Ἔτσι φθάνομεν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 1900. Ἐμπρὸς μας τὸ δράμα τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος. Δύο ἐχθροὶ τώρα. Τούρκοι καὶ Βούλγαροι. Μανία ἐξοντώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου. Καὶ πάλιν ἡ Ἐκκλησία ὀρθή στὸν προμαχώνα. Ἀπειροὶ εἶναι οἱ Κληρικοὶ, θύματα ὅλοι τοῦ διωγμοῦ τῶν κομιτατζήδων καὶ Τούρκων. Ἔτσι θυσιάζονται ὁ Γρεβενῶν Αἰμιλιανός, ὁ Μελενίκου Κωνσταντῖνος, ὁ Ἐλευθερουπόλεως Γερμανός. Πρώτη πάλιν ἔπειτα ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸν Βορειοηπειρωτικὸν ἀγῶνα τοῦ 1914. Διωγμοὶ καὶ θανατώσεις. Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ εἰς τὴν Θράκην. Ποταμοὶ αἵματος ἔρρευσαν εἰς τὰς περιοχὰς τῆς Δυτικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Θράκης. Ἀληθινὴ σπονδὴ τῶν Ἑλλήνων Κληρικῶν εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας. Παντοῦ τὸ Ἔθνος ἐμάχετο. Παντοῦ καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐπρωτοστάτει καὶ ἐθυσιάζετο. Καὶ ἡ Ἑλλάς ἔπειτα τοῦ 1920; Ἡ Μικρασία; Ποιὸς θὰ λησμονήσῃ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας; Οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Κληρικοὶ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν. Ἀγχόνες καὶ φυλακαὶ καὶ θανατώσεις, διὰ νὰ λυγίσῃ ἡ ψυχὴ. Βαμμένα τὰ χόματα μὲ τὸ αἷμα τῶν Ἐθνομαρτύρων, εἰς τοὺς ὁποίους ξεχωρίζει ἡ ἀπαράμιλλος μορφή τοῦ μεγάλου Ἐθνικοῦ μυσταγωγοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου. Καὶ τὰ χρόνια κλοῦν. Καὶ φθάνομεν εἰς τὸ 1940 καὶ τὴν περίοδον τῆς Κατοχῆς. Καὶ ἐδῶ ἡ Ἐκκλησία μπροστά. Ἐρειπώνονται τὰ Μοναστήρια, οἱ τόποι τῶν μεγάλων ἐθνικῶν ἐπάλλξεων. Καίονται οἱ Ναοί. Σφάζονται, ἀπαγχονίζονται καὶ στανρώνονται οἱ ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ. Πάλιν τὸ ράσο ματωμένο. Τετρακόσια πενήντα περίπου τέτοια ράσα Κληρικῶν ὑψώθησαν, ὡς σύμβολα θυσίας, στὴν περίοδον αὐτήν. Τετρακόσιοι πενήντα Κληρικοὶ ποτιζοῦν τὴν Ἑλληνικὴν Γῆν μὲ τὸ αἷμά των, διὰ νὰ μὴ ξηρανθῇ τὸ ἄνθος τῆς ἐλευθερίας. Μέχρι καὶ πρὸ μηνῶν εἰς τὴν Κύπρον. Καὶ ἐκεῖ ἡ Ἐκκλησία ἠγέτις καὶ αἰμοδοτίς. Καὶ ἐκεῖ . . .

Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας! Σὲ σένα ὀφείλει τὸ Ἔθνος τὴν σημερινήν του ζωὴν. Σὺ τοῦ ἐχάρισες τὴν ὁμορφὴν ἀγῆν τῆς λευτεριάς του. Σὺ διεφύλαξες τὸ Γένος μὲ τὴν θυσίαν τῶν Κληρικῶν σου. Τὰ λευκάζοντα ὀστά των θὰ μπορούσαν νὰ ἀποτελέσουν πικραμίδα ὀλόκληρη. Τῆς ἐλευθερίας τὴν πικραμίδα. Καὶ σκέπτομαι. Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἀπένειμε τὸ 1949 τὸ χρυσοῦν μετάλλιον κεῖς τοὺς μάρτυρας ἱερεῖς τοὺς ἀπὸ τοῦ 1941 καὶ ἐντεῦθεν θυσια-

ΥΜΝΩΔΙΑ ΚΑΙ ΥΜΝΩΔΟΙ

«Γίνεται ὁ ἀὴρ ἅγιος ἀπὸ τῆς ψαλμοδίας».
(1. Χρυσόστομος)

Ἡ Βυζαντινὴ Μουσικὴ εἶναι μία ἀξία. Ὅχι μόνον καλλιτεχνικὴ καὶ μορφωτικὴ, ἀλλὰ κυρίως θρησκευτικὴ (ἀκριβέστερον: λατρευτικὴ), ἀκόμη δὲ καὶ ἐθνικὴ. Ἄς εἶναι τοῦτο μία, εὐθὺς ἐκ προουμιῶν, ἀπάντησις εἰς ἐνδεχομένην αἰτίασιν τοῦ καλοπροαιρέτου ἀγανῶστου διὰ τὸ ἀνεπίκαιρον δῆθεν τοῦ θέματος. Εἰς περίοδον τεταραγμένην καὶ πλήρη προβλημάτων παντοειδῶν καὶ δὴ καὶ ἀγωνιωδῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἡ Ἐκκλησία διέρχεται κρίσιν ἀντιμετωπιζούσα τόσα δύσλωτα ζητήματα, πρὸς τί ἢ ἀνακινήσις ἐνὸς ἀκόμη τοιούτου, τοῦ περὶ τῆς Βυζαντινῆς δηλ. Μουσικῆς, ἢ ὁποία, ἐπὶ τέλους, δὲν ἀποτελεῖ ἐν τῇ λατρείᾳ σκοπὸν, ἀλλὰ μέσον πρὸς σκοπόν;

Ἀλλὰ πλὴν τοῦ ἐν ἀρχῇ ὑπογραμμισθέντος σοβαροῦ λόγου, ἐπευθυμίζομεν ἀκόμη, ὅτι τὸ διανοόμενον ἔτος ἔχει ὀνομασθῆ «ἀντιαρμετικὸν» καὶ ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία διὰ σειρᾶς μέτρων ἀπέβλεψε κατ' αὐτὸ εἰς τὴν ἀνάδειξιν τοῦ περιεχομένου τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας παραδόσεων. Πολύτιμον δὲ παράδοσιν καὶ προγονικὸν κειμήλιον τιμαλφές ἀποτελεῖ καὶ ἡ Βυζαντινὴ Ὑμνωδία τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως θὰ δεῖξῃ ἢ συνέχῃ. Διὰ νὰ δοθῇ οὕτω εἰς τὸν ἀγαπητὸν ἀγανῶστην ἢ εὐκαιρία νὰ ἀξιολογήσῃ καὶ αὐτὸς τὴν μουσικὴν αὐτὴν κληρονομίαν μας. Τὸ δὲ Ἔθνος ἄς θελήσῃ νὰ ἀξιοποιήσῃ τὸν ἀπύμνητον τοῦτον θησαυρόν.

σθέντας εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας». Ἄλλ' οἱ μάρτυρες τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι μόνον αὐτοί. Εἶναι αἰῶνων πολλῶν πολλοὶ ἀκόμη. Δι' αὐτοὺς τί θὰ γίνῃ; Δι' αὐτοὺς θὰ πρέπει νὰ ὤψωθῃ εἰς τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν μεγαλόπρεπο ἄγαλμα. Νὰ τὸ στήσῃ τὸ Ἔθνος σύσσωμον. Καὶ νὰ καίῃ ἐκεῖ διαρκῶς ἡ ἀκοίμητη κανδήλα τῆς αἰωνίας εὐγνωμοσύνης τῶν Ἑλλήνων. Λάδι νὰ εἶναι τῆς καρδιάς των οἱ ἀγνότεροι χυμοί. Ὁρθοὶ νὰ στέκωνται πλάι του μὲ δέος καὶ συγκίνησιν οἱ νεώτεροι ἀγωνισταί. Καὶ νὰ ἀτενίζουν ὅλοι, οἰχοῦντες, τὸ ἀσίγητον αὐτὸ σύμβολον τῶν θυσιῶν τοῦ Ὁρθοδόξου Κλήρου εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἔθνους. Ναί! Τῶν θυσιῶν, ποὺ δὲν θὰ πρέπει νὰ τὰς λησμονήσῃ ποτὲ ἡ Ἑλλάς!

Ἀρχιμ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

Δ/τῆς Θ. Κηρύγματος παρὰ τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ

Εἶναι εὐτόχημα, ὅτι τὴν Ἑγείαν τῆς Ἐκκλησίας μας συγκινεῖ τὸ ἐπὶ ἄνθρωπον θέμα. Εἰς τὰς ἐπιδιώξεις της συγκαταλέγει αὕτη καὶ τὴν ρύθμισιν τοῦ ἀπὸ μακροῦ ἀλύτου παραμένουτος προβλήματος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας Μουσικῆς, κορυφωθείσης δυστυχῶς ἕνεκα τούτου εἰς τὰς ἡμέρας μας — διατὶ νὰ τὸ ἀποκορῶμεν;— τῆς μουσικῆς ἀναρχίας, ἀσυνδοσίας καὶ θλιβερᾶς ἀκαταστασίας ἐν τῇ λατρείᾳ. Ἴδου λοιπὸν καὶ ἄλλο στοιχεῖον συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ἐπικαιρότητος τοῦ θέματος, ἐρχομένου ὡς συνέχεια φυσικῆ καὶ συμπλήρωμα τῶν περὶ Θ. λατρείας ἄρθρων μας ἐν τῷ «Ἐφημερίῳ» (1959, σ. 389 κ. ε.).

Μὲ ψυχραιμίαν, χωρὶς φανατισμοὺς καὶ ἐριστικὴν διάθεσιν, ἀλλὰ καὶ χωρὶς δισταγμὸν καὶ περιστροφὰς — «μηδὲν ὑποστελλόμενοι» — θὰ εἴπωμεν ὅ,τι ἐν προκειμένῳ πιστεύομεν, καὶ τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ ἀπόσταγμα πορισμάτων τῶν ἐπαιδόντων, ὑπὲρ πάνθ' ἄλλο ἀποτελεῖ συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἣν καὶ ταπεινῶς διακονοῦμεν.

Ἀπὸ τὸν φίλον ἀγαγνώστην, εἴτε κληρικὸς εἶναι οὗτος εἴτε λαϊκός, οἰανδήποτε δὲ γνώμην ἔχει τυχὸν μορφώσει ἐκ προτέρου ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος, ζητοῦμεν νὰ ἔχη τὴν ὑπομονὴν νὰ παρακολουθήσῃ μέχρι τέλους τὴν σειρὰν τῶν σημειωμάτων μας τούτων.

*

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διατυπώνονται ὅτε μὲν δειλοί, ὅτε δὲ τολμηρότεροι καὶ ὡς «ἀπὸ καθέδρας» ἀφορισμοὶ ἢ καὶ παράπονα ὡς τὸ ἀκόλουθον: «Ἡ Βυζαντινὴ Μουσικὴ εἶναι ξένη πρὸς τὸ ψυχικὸν κλίμα τῆς ἐποχῆς μας, καθ' ὅσον τυγχάνει γέννημα ἄλλης ἐποχῆς, δι' ὅπερ δὲν ἱκανοποιεῖ τὴν καλαισθησίαν τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι λοιπὸν ἀνάγκη νὰ ἀντικατασταθῇ ἐν τῇ λατρείᾳ διὰ τῆς πολυφώνου (τῆς λεγομένης Ἑθροπαϊκῆς) ἢ τοῦλάχιστον αὐτῇ ἢ ἰδίᾳ νὰ ἠναρμονισθῇ» κ.τ.τ. Φθάνουν δὲ οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες καὶ γράφοντες μέχρι τοῦ σημείου νὰ θεωροῦν τὴν τετραφωνίαν ὡς «τὸ ὕψιστον μέσον ἐπικοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεόν»! Ὁμολογουμένως καὶ ὁ πλέον ψυχραῖμος καὶ ἀπροκατάληπτος ἀγαγνώστης δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ συμφωνήσῃ εἰς τὸ ὅτι τοῦλάχιστον τὸ τελευταῖον τοῦτο παραδοξολόγημα ἀποτελεῖ ἀνηκούστου ἀναιδείας καὶ φραστικοῦ ἀφηρισμοῦ δείγμα, καὶ μαρτυρεῖ ἔλλειψιν στοιχειώδους σεβασμοῦ τοῦ γράψαντος αὐτὸ πρὸς τὴν νοημοσύνην τῶν ἀναγνωστῶν του... Μολοντί λοιπὸν στερεεῖται παντελῶς σοβαρότητος, τὸ ἀναφέρομεν ἀπλῶς διὰ νὰ ἐπιεθυμίσωμεν εἰς τοὺς ἀρμοδίους ποῦ εἶναι δυνατόν νὰ ὀδηγήσῃ

ἢ ἀσυδοσία, ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως χαλινοῦ, ἦτις ἐὰν συνεχισθῆ, ἀσφαλῶς «μείζω τούτων ὀφόμεθα»...

Δὲν ἀνέχονται οἱ τοιαῦτα φθεγγόμενοι ὄχι μόνον νὰ ἀκούσουν τὴν Β. μ. ἐκτελουμένην, ἀλλ' οὐδὲ κἀν τὸ ὄνομά της προφερόμενον. Ἡ λέξις «ἁρμονία» τοὺς ἠλεκτροῖζει. Ἐκστασιάζονται. Καὶ συνερίζουν, «κομίζοντες γλαῦκα εἰς Ἀθήνας»: Ἡ μουσικὴ εἰς τὴν λατρείαν δὲν εἶναι σκοπός. Εἶναι μέσον πρὸς δημιουργίαν κατανόεως καὶ λατρευτικῆς ἀνατάσεως. Κατὰ συνέπειαν, εἰς τὴν ἐποχὴν μας, ἐποχὴν προόδου καταπληκτικῆς, καθ' ἣν τὰ πάντα ἐξελλίσσονται, παρίσταται ἀνάγκη, ἵνα καὶ ἡ μουσικὴ τῆς Ἐκκλησίας (εἰς τὴν ὅποιαν, ὡς καὶ εἰς πᾶσαν τέχνην, κυριαρχεῖ ὡς νόμος φυσικός, τὸ «διαρκῆς γίνεσθαι») ἀκολουθήσῃ τὸν ροῦν τῆς ἐξελλίξεως. Εἶναι «αἷτημα τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ» λέγουν. Οἱ ἄνθρωποι προτιμοῦν νὰ ἀκούσουν πολυφωνίαν, ἢ ὅποια εἶναι κἀτι τὸ τελειότερον, κἀτι τὸ πλουσιώτερον καὶ ἐπιβλητικώτερον καὶ ἀπὸ τὴν ἀποψιν τὴν θερηκεντικὴν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀμφιβόλου ἀξίας βυζαντινὴν μουσικὴν. Τὸ στατικὸν δὲν μᾶς χρειάζεται, δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖ. Οἱ «ἀμανέδες» καὶ ἡ ὀριφονία, ἢ «ξηρὰ μονοφωνία καὶ μονοτονία» ἀπωθῶν ἀντὶ νὰ προσελκύνουν τοὺς πιστούς(;) ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐνῶ ἡ πολυφωνία τὸν γοητεύει. Τοιοῦτοτρόπως καὶ αἱ εἰσπράξεις τοῦ παγχιονίου θὰ ἀυξηθοῦν κατὰ πολὺ μὲ ἀποτέλεσμα — σὺν τοῖς ἄλλοις(;) — καὶ τὰ οἰκονομικὰ νὰ ἀνορθωθοῦν καὶ ἡ ποθητὴ ἐκκλησιαστικὴ καὶ πνευματικὴ ἀνθησις, συνεπῶς, νὰ γίνῃ πραγματικότης...». (Ζητοῦμεν συγγνώμην ἀπὸ τὸν ἀναγνώστην μας διὰ τὴν ὑφ' ἡμῶν παρεμβολὴν τῶν δύο ἐρωτηματικῶν τῆς ἀμφιβολίας. Θὰ τὰ δικαιολογήσῃ, ἐλπίζομεν, ἢ συνέχεια).

Αὐτὴ περίπτου εἶναι, ἐν συντομίᾳ, ἡ ἐπιχειρηματολογία τῶν θιασωτῶν τῆς Τετραφωνίας. Αὐτὴν θὰ ἀκολουθήσωμεν κατὰ πόδας εἰς τὸν ἐπίσης σύντομον ἔλεγχόν της, ἀποφεύγοντες τὴν ἀδυστηρῶς συστηματικὴν διαπραγματέυσιν τοῦ θέματος, ὡς ἦτρον φυσικὸν καὶ σκόπιμον ἐν προκειμένῳ.

Θὰ χρειασθῆ λοιπόν, τρόπον τινα, νὰ «ἐκκαθαρίσωμεν τὸ ἔδαφος» ἀπὸ τὰς ἀκάνθας τῶν ἀντιρρήσεων, τ.ἔ. ἀ ρ ν η τ ι κ ῶ ς νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὴν ἐπιχειρηματολογίαν, διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ θετικὴ πλέον παρουσίασις τῆς τόσον καταφρονομένης Βυζ. Μουσικῆς καὶ ἡ ἀνάδειξις τοῦ κάλλους της, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ σχετικὴ — ἐν καιρῷ — δ ε ο ν τ ο λ ο γ ί α διὰ μίαν καλὴν καὶ ἀρτίαν ἐκτέλεσιν τῆς ἱεροῦς Ὑμνωδίας καὶ διὰ τοὺς ἐκτελεστάς της (κατάρτισις καὶ ἦθος τοῦ ὕμνωδοῦ).

Πρωτοσ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ἜΡΓΟΝ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Τὴν 13ην Νοεμβρίου ἡ μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία ἐτίμησε τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ γεγονός αὐτὸ μᾶς δίδει ἀφορμὴν νὰ φέρωμεν εἰς τὸν νοῦν μας ὄλους τοὺς μεγάλους πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ ὅποιοι διεκρίθησαν διὰ τὸ θαυμάσιον πνευματικὸν ἔργον τους. Δικαίως οἱ μεγάλοι πατέρες χαρακτηρίζονται ὡς διδάσκαλοι τῆς Οἰκουμένης, φωστῆρες τῆς τρισηλίου θεότητος, μελίρρυτοι ποταμοὶ τῆς σοφίας, σάλπιγγες τοῦ πνεύματος, προπύργια καὶ στῦλοι τῆς Ἐκκλησίας. Ὅλοι των ἐπραγματοποίησαν ἄριστον συνδυασμὸν τοῦ περιεχομένου τῆς χριστιανικῆς θρησκείας μὲ τὰς μορφὰς τῆς πατροπαράδοτου ἑλληνικῆς παιδείας. Ὑπῆρξαν ἐξαιρετοὶ συγγραφεῖς, ποὺ μᾶς ἐκληροδότησαν θαυμάσιον εἰς ποσὸν καὶ ποῖον συγγραφικὸν ἔργον. Διέπρεψαν ὡς ἀσύγκριτοι ἐρμηνευταὶ τῆς Γραφῆς, ὡς μοναδικοὶ θεματοφύλακες, ἱεροφάνται καὶ μυσταγωγοὶ τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας, ὡς σοφοὶ ἀνατόμοι τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ καρδίας, ὡς ἐμπνευσμένοι παιδαγωγοί, ὡς ἀπαράμιλλοι ῥήτορες, ὡς ῥυθμισταὶ τοῦ χριστιανικοῦ ἠθους καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας, ὡς ἀφθαστοὶ τέλος κοινωνικοὶ λειτουργοὶ καὶ ἥρωες τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Ἀκριβῶς εἰς τὴν ἔξαρσιν τοῦ τελευταίου αὐτοῦ σημείου ἀποβλέπει τὸ παρὸν σύντομον ἄρθρον. Θέλωμεν δηλαδὴ νὰ τονίσωμεν κυρίως, ὅτι οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ὁποίους σήμερον μετὰ θαυμασμοῦ μελετᾷ αὐτὸς ὁ Δυτικὸς κόσμος, παραλλήλως πρὸς τὴν λοιπὴν λαμπρὰν αὐτῶν ἀγιωσύνην ἐργασίαν ἐντὸς τοῦ ἀμπελώνος τοῦ Κυρίου, ὑψωσαν τὴν φωνὴν καὶ τὸ ἀνάστημά των ὑπὲρ τῶν καταδυναστευομένων καὶ ὡς καλοὶ Σαμαρεῖται εἰργάσθησαν καὶ οἱ ἴδιοι προσωπικῶς διὰ τὴν ἐπούλωσιν τῶν κοινωνικῶν πληγῶν καὶ τὴν λύσιν τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος.

Ὑπέροχος καὶ ἀνυπερβλήτος ἐν πρώτοις ὑπῆρξεν ἡ κοινωνικὴ διδασκαλία τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Μὲ τὴν διδασκαλίαν αὐτὴν ἐνεφύσησαν μέσα εἰς τὴν χριστιανικὴν κοινωνίαν τὸ πνεῦμα τῆς ἐργατικότητος, τῆς οἰκονομίας, τῆς σωφροσύνης, τῆς δικαιοσύνης καὶ μάλιτα τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία μετουσιούτο εἰς ποικιλίαν ἐκδηλώσεων ἀγάπης καὶ καλωσύνης. Τὰ πύρινα κηρύγματα τῶν ἀφύπνιζον τὰς ὑπνωττούσας συνειδήσεις καὶ ἐκινήτοιοῦν πρὸς ἀσκήσιν τῆς εὐποιίας καὶ ἐλεημοσύνης. «Ἐντρέπομαι, — ἔβροντοφώνει ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος—, ἐντρέπομαι κάθε

φοράν, πού βλέπω πολλούς πλουσίους νά τρέχουν άσκόπως έδω καί έκει, νά ίππεύουν άλογα με χρυσά χαλινάρια, νά σύρουν όπισθεν των ένα σωρόν από δούλους χρυσοφορεμένους, νά έχουν εις τό σπίτι των κρεββάτια άσημένια καί τόσα άλλα μάταια πράγματα καί όταν έλθη ή ώρα νά δώσουν κάτι εις τούς πάσχοντα, τότε γίνονται καί από τούς πτωχούς πτωχότεροι». Ἐνθυμηθώμεν έπειτα τά φλογερά κηρύγματα του Μεγάλου Βασιλείου: «Τί θα άπολογηθής, έλεγεν, εις τόν Κριτήν, συ πού ένδύεις τούς τοίχους καί δέν ένδύεις τούς πτωχούς; Σύ, πού στολίζεις τά άλογα καί περιφρονείς τόν γυμνόν άδελφόν σου; Σύ, πού αφήνεις τό σιτάρι σου νά σαπίζη καί δέν τρέφεις τούς πεινώντα; Σύ, πού κρύβεις τό χρυσάφι σου καί καταφρονείς εκείνον, πού στενοχωρείται καί πνίγεται; Πόσους ήμπορεί νά έλευθερώση από τά χρέη των ένα από τά δακτυλίδια σου; Πόσα πεσμένα σπίτια νά σηκώση; Μία ντουλάπα ένδυμάτων σου ήμπορεί νά ένδύση πλήθος ανθρώπων, πού ρίγουν από τό ψυχός. Σκέψου, τρεις πήχεις είναι όλος ό τόπος, πού σε περιμένει. Εις τόν άλλον κόσμον, όπου καί αν στρέψης τά μάτια σου, θα ίδης φανεράς τάς εικόνας των κακιών σου. Ἐδω τά δάκρυα του όρφανού, εκεί τόν στεναγμόν της χήρας, παρέκει τούς πτωχούς, πού έκτύπησε. Ὅλα θα επαναστατήσουν εναντίον σου».

Ἄλλ' ή άπαράμιλλος κοινωνική διδασκαλία των Πατέρων της Ἐκκλησίας δέν παρέμενε νεκρόν γράμμα καί άψυχός τύπος. Ἦτο τεραστία κινητήριος δύναμις, πού μετεμορφώνετο καί μετουσιούτο εις θαυμαστήν ποικιλίαν έργων χριστιανικής αγάπης. Τό παράδειγμα εις τά έργα αυτά έδίδετο από τούς ίδίους τούς μεγάλους Πατέρας.

Ὁ Μέγας Βασίλειος λ.χ. ύπήρξε κλασσικόν πρότυπον κοινωνικῆς δράσεως. Δέν έμοίρασε μόνον τήν τεραστίαν περιουσίαν του εις τούς πτωχούς, αλλά καί, όταν ένέσκηπε λιμός εις τήν Καισάρειαν, «συνήθροισεν όλους τούς πάσχοντα ένεκα της πείνης καί έτρεφε τούτους, συλλέγων παν είδος τροφής». Ὁλόκληρον πόλιν έσημάτιζον τά φιλανθρωπικά ιδρύματα, τά όποια έκτισεν ό Μ. Βασίλειος έξω της Καισαρείας. Ἡ πόλις αυτή ήτο άληθές θαύμα δια τήν εποχήν εκείνην, διότι περιελάμβανε πτωχοτροφείον, νοσοκομείον, όρφανοτροφείον, ξενώνας, λεπροκομείον ιδιαίτέρως, όρφανοτροφεία, ειδικά έργαστήρια, δια νά μαθάνουν οι τρόφιμοι των όρφανοτροφείων καί τά πτωχά παιδιά τέχνας καί επαγγέλματα, ανεξάρτητα οικήματα δια τούς Ιατρούς, τάς νοσοκόμους καί τό προσωπικόν, άκόμη καί βουστάσιον δια τάς ανάγκας των ιδρυμάτων. Ὅπως έρωτῆ ό άγιος Γρηγόριος ό Θεολόγος, «ποίαν άξίαν έχουν εμπρός εις τά φιλανθρωπικά ταύτα καθιδρύματα αι έπτάπτυλοι Θήβαι της Βοιω-

τίας καὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τὰ Βαβυλώνια τείχη καὶ αἱ Πυραμίδες καὶ ὁ χάλκινος ὄγκος τοῦ Κολοσσοῦ καὶ ὅσα ἄλλα θαυμάζουν καὶ ἐξιστοροῦν οἱ ἄνθρωποι;»

Καὶ ὁ αὖριον ἑορταζόμενος ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος δὲν περιωρίσθη εἰς συναρπαστικά μόνον κηρύγματα ὑπὲρ τῆς φιλανθρωπίας. Παραλλήλως παρουσίασε καὶ ὁ ἴδιος κοινωνικὴν δρᾶσιν. Ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ Θεοδώρητος, «ἄλλος προσκαλεῖ αὐτὸν ὡς βοηθόν, ἄλλος τὸν φωνάζει διὰ βοήθειαν εἰς τὸ δικαστήριον· ἄλλος, ἐνῶ πεινᾷ, τὸν ἰκετεύει διὰ τροφήν, ὁ γυμνὸς διὰ ἐνδύματα· ὁ πενθῶν τὸν χρειάζεται, διὰ νὰ παρηγορηθῆ· ἄλλος κραυγάζει πρὸς αὐτόν, διὰ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὰ δεσμά· ἄλλος τὸν σύρει, διὰ νὰ ἐπισκεφθῆ ἕνα ἀσθενῆ· ὁ ξένος εἰς αὐτὸν ζητεῖ καταφύγιον· ἄλλος τὸν πλησιάζει καὶ ὀδύρεται διὰ τὰ χρέη του». Ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ὁ Χρυσόστομος συντηρεῖ καθημερινῶς 7000 πτωχῶν. Κατήργησε τὰ περιττὰ ἔξοδα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἔκτισε νοσοκομεῖα. Ὅπως γράφει ὁ Παλλάδιος, ἡ κοινωνικὴ δρᾶσις τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν περιελάμβανε πλείστοις τομεῖς, ὅπως ἦσαν «ἡ τῶν χηρῶν κηδεμονία, ἡ τῶν καταπονομένων ἐπικουρία, ἡ τῶν πλανωμένων ἐπιστροφή, ἡ τῶν συντετριμμένων φροντίς, ἡ τῶν ἐν φυλακαῖς ἐπίσκεψις». Καὶ εἰς τοὺς τόπους τῆς ἐξορίας του ὁ Χρυσόστομος διέθετε πάσας τὰς χρηματικὰς ἐνισχύσεις, τὰς ὁποίας ἔστελλον πρὸς αὐτὸν οἱ φίλοι του, διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν αἰχμαλώτων καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν πασχόντων. Στενωτάτα συνδεδεμένη μὲ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον ὑπῆρξεν ἡ δρᾶσις τῆς ἀγίας Ὀλυμπιάδος, ἣτις εἶναι ἡ πλέον γνωστὴ διακόνισσα τῶν βυζαντινῶν χρόνων. Αὐτὴ «δὲν ἔπαυσε νὰ τρέφῃ πεινῶντα Χριστόν, διψῶντα νὰ τὸν ποτίξῃ, γυμνὸν νὰ τὸν ἐνδύῃ, ξένον νὰ τὸν συνάγῃ, ἀσθενοῦντα καὶ φυλακισμένον νὰ τὸν ἐπισκέπτεται».

Ἐὰν ἡ κλεψύδρα τοῦ χρόνου δὲν μᾶς περιώριζεν, ἀνάλογα θὰ εἶχομεν νὰ εἴπωμεν δι' ὅλους τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος ἐπὶ παραδείγματι ἦτο «προστασία τῶν δεομένων, παράκλησις τῶν ἐν συμφοραῖς, τῆς πολιᾶς βακτηρία, τῆς πενίας ποριστής, τῶν χηρῶν προστάτης, πατὴρ τῶν ὀρφανῶν, ἱατρὸς τῶν νοσοῦντων, πρὸς δὲ φιλόξενος καὶ φιλόπτωχος». Καὶ ὁ σήμερον ἑορταζόμενος ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων ἔτρεφε καθημερινῶς ὅλους τοὺς πτωχοὺς τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ἐφρόντιζε διὰ τοὺς αἰχμαλώτους, τοὺς ξένους καὶ τοὺς ἀσθενεῖς. Ἀκόμη ἴδρυσεν καὶ ἑπτὰ λοχοκομεῖα, δηλαδὴ μαιευτήρια.

Ὡστε ὅλοι οἱ μεγάλοι Πατέρες προσέφεραν τοὺς πνευματικούς καὶ ὕλικους θησαυροὺς των θυσίαν εἰς τὸν βωμὸν τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Ὑπῆρξαν φιλόανθρωποι μὲ τὴν πλήρη σημασίαν τῆς λέ-

ξεως. Ἠγωνίσθησαν νὰ ὀδηγήσουν τὰς ψυχὰς κοντὰ εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν ἀληθινὴν χαρὰν καὶ εὐτυχίαν. Παραλλήλως ὁμως εἰργάσθησαν καὶ διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῆς σωματικῆς καὶ ὑλικῆς δυστυχίας.

Τὸ παράδειγμά των πρέπει νὰ μᾶς ἐμπνεύσῃ. Καὶ σήμερον ἡ ἀνθρωπότης πάσχει καὶ παραπαίει μέσα εἰς τὰ σκοτάδια τοῦ πόνου καὶ τῆς δυστυχίας. Ὁλόγυρά μας ἀκούονται οἱ στεναγμοὶ καὶ ἀντηχοῦν τὰ βογγητὰ τῶν δυστυχισμένων. Ὅλοι μας πρέπει νὰ προσφέρωμεν τὰς δυνάμεις μας, διὰ νὰ πλάσωμεν μίαν κοινωνίαν ὠραιότεραν καὶ περισσότερον εὐτυχισμένην. Κατ' ἐξοχὴν οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι καλοῦνται νὰ γίνουν πρωτοπόροι καὶ σκαπανεῖς εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτήν, παράγοντες δημιουργικοί, στελέχη ἐξυγιαντικὰ τῆς κοινωνίας, φορεῖς ὑγιοῦς χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ μέσα εἰς τὸν ὅποιον, ὄλαι αἱ ἀξίαι — τὸσον αἱ πνευματικαί, ὅσον καὶ αἱ ὑλικαί — θὰ εὐρίσκουν τὴν ἀρμονικὴν σύνθεσιν των. Οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελοῦν δι' αὐτοὺς λαμπρὸν παράδειγμα καὶ τοὺς ἀνοίγουν τὸν δρόμον.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἐφηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

**Ο "ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,"
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1960**

**ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Ἀφιερωμένος

εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Οἰκογένειαν.

Περιέχει, ἐκτὸς τῆς συνήθους ἡμερολογιακῆς ὕλης, καὶ καθημερινὰ καθοδηγητικὰ σημειώματα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱερότητα τοῦ γάμου καὶ τῆς οικογενείας, εἰς τὰ καθήκοντα τῶν συγκροτούντων αὐτήν, ὡς καὶ εἰς τὴν πρέπουσαν ἀγωγὴν τῶν παιδιῶν. Συνοδεύεται ὑπὸ καλλιτεχνικοῦ χρυσοποικίλου πλαισίου, κοσμουμένου διὰ βυζαντινῆς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου.

ΤΙΜΑΤΑΙ (μετὰ πλαισίου) δρχ. 10.

Εἰς ὁμαδικὰς παραγγελίας Ἐνοριῶν παρέχεται ἔκπτωσης 20%

ΑΔΕΛΦΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ὅπως εἶδες σοῦ θύμησα τὴ χειροτονία σου ὡς Διακόνου. Τί ὠραῖες στιγμές! Τί συγκινητικὲς ἐκδηλώσεις! Θυμᾶσαι τὴ μαννούλα σου ποῦ ἔκλαιε, τὴ συγκίνησι τῶν ἀδελφῶν σου, τῶν φίλων καὶ συμμαθητῶν σου ποῦ σέ ἤξεραν ἀπὸ μικρὸ παιδάκι σὰν ἓνα ὀμαλὸ τύπο καὶ ἀσφαλῶς προσέβλεπαν τὴν τιμὴ ποῦ θὰ σοῦκανε ἡ Ἐκκλησία γιὰ νὰ σέ δεχθῇ στὴν Ἱερωσύνη. Τὰ θυμᾶσαι; Ἡ ὠραία ἀνάμνησις εἶναι καὶ ἔλεγχος πολλὰς φορὰς καὶ συγκρατητικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ μέσα στὸν κόσμον τῶν πειρασμῶν καὶ τῆς ρευστότητος.

Ὅπως εἶπαμε ἡ χειροτονία τοῦ Διακόνου γίνεται μετὰ τὸ «Καὶ ἔσται τὰ ἐλέη. . .». Καὶ τοῦτο γιὰτὶ ὁ Διάκονος δὲν χρειάζεται περισσότερο, ἀφοῦ δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τελέσῃ Μυστήριον, ἀλλὰ νὰ διακονήσῃ μετὰ, ὅπως πολὺ καλὰ τὸ ξέρεις καὶ σύ. Τὴν ἴδια ἡμέρα δὲν μπορεῖ στὴν ἴδια θεία λειτουργία νὰ γίνῃ ὁ Διάκονος ἀμέσως καὶ Ἱερεὺς, δηλ. Πρεσβύτερος. Θὰ γίνῃ ἄλλη ἡμέρα, ὅπως θὰ ὀρίσῃ ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ σύμφωνα μετὰ τὸ Τυπικόν. Πότε γίνεται ἡ χειροτονία τοῦ Πρεσβυτέρου; Μετὰ τὸν Χερουβικὸν ὕμνον. Ὁ Διάκονος στέκεται στὸ Σολέα. Τὸν παίρνουν ἄλλοι δυὸ Διάκονοι, τὸν φέρνουν στὴν ὠραία Πύλη καὶ τὸν ἀφήνουν ἐκεῖ. Τὸν παραλαμβάνουν ἔπειτα δυὸ Πρεσβύτεροι λειτουργοὶ καὶ κάνουν ἀκριβῶς ὅ,τι ἔκαμαν καὶ στὸν Διάκονο. Δηλαδή : Τὸν φέρνουν ἐν χορῶ κύκλῳ τῆς Τραπέζης καὶ ἐπαναλαμβάνουν στὸ ψάλσιμό τους αὐτὰ ποῦ εἶπαν καὶ στὸ Διάκονον : «Οἱ ἄγιοι Μάρτυρες. . .». Αὐτὸ τὸ θυμᾶσαι, ὅπως καὶ τὴ συνέχεια. Μόλις φθάνει στὸ μικρὸ θρονάκι, ὁ χειροτονηθησόμενος, ποῦ κάθεται ὁ Ἀρχιερεὺς, ἀσπάζεται καὶ θέτει τὸ χέρι του στὸ κεφάλι τοῦ γονατισμένου Διακόνου ποῦ θὰ γίνῃ Ἱερεὺς ὅπως καὶ πρῖν, ἐκφωνεῖ ὁ Διάκονος ποῦ μετέχει τῆς θείας Λειτουργίας τὸ «Πρόσχωμεν!», ἐπαναλαμβάνεται πάλιν «ἡ θεία Χάρις . . . προχειρίζεται τὸν εὐλαβέστατον Διάκονον εἰς Πρεσβύτερον. . .», ἀπαγγέλλεται σιγανὰ ἡ εὐχὴ ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως. Ἄς τὴν παραθέσουμε νὰ τὴ θυμηθῆς καὶ σύ, νὰ ξαναζήσουμε κι' ἐμεῖς οἱ παλαιότεροι τὶς ὠραῖες συγκινήσεις τῶν χρόνων ἐκείνων. Ἐχει διαφορὰ ἀπὸ τὴν εὐχὴ ποῦ λέγεται γιὰ τὸν Διάκονον. Ἰδοῦ :

«Ὁ Θεὸς ὁ Ἄναρχος καὶ ἀτελεύτητος, ὁ πάσης κτίσεως πρεσβύτατος ὑπάρχων, ὁ τῇ προσηγορίᾳ τοῦ Πρεσβυτέρου τιμήσας τοὺς ἐν τῷ βαθμῶ τούτῳ ἀξιοθέντας ἱερουργεῖν τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας. Αὐτός, Δέσποτα τῶν ἀπάντων, καὶ τοῦτον, ὄν

εὐδόκησας προχειρισθῆναι παρ' ἐμοῦ, ἐν ἀμέμπτῳ πολιτείᾳ, καὶ ἀκλινεῖ πίστει, εὐδόκησον ὑποδέξασθαι τὴν μεγάλην ταύτην χάριν τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος, καὶ τέλειον ἀνάδειξον δούλον σου ἐν πᾶσιν εὐαρεστοῦντά σοι, καὶ ἀξίως πολιτευόμενον τῆς δωρηθείσης αὐτῷ, ὑπὸ τῆς σῆς προγνωστικῆς δυνάμεως, μεγάλης ταύτης ἱερατικῆς. . . »

Καὶ ἐπακολουθοῦν τὰ γνωστά διακονικὰ μὲ τὴν δέησιν τῆς σωτηρίας τοῦ προχειριζομένου εἰς Πρεσβύτερον, ἵνα ὁ Θεὸς τὸν ἐνισχύσῃ νὰ κρατήσῃ ἄσπιλον καὶ ἀμώμητον τὴν Ἱερωσύνην του. Μετὰ τὸ τέλος καὶ αὐτῶν, ἐπακολουθεῖ ἡ ἄλλη εὐχή :

«Ὁ Θεὸς ὁ Μέγας ἐν δυνάμει, καὶ ἀνεξιχνίαστος ἐν συνέσει, ὁ θαυμαστός ἐν βουλαῖς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς ἀνθρώπων· αὐτός, Κύριε, καὶ τοῦτον, ὃν εὐδόκησας τὸν τοῦ Πρεσβυτέρου ὑπεισελεθεῖν βαθμόν, πλήρωσον τῆς τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος δωρεᾶς· ἵνα γένηται ἀξίως παρεστάται ἀμέμπτως τῷ θυσιαστηρίῳ σου, κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας σου ἀνακαινίζειν τὸν λαόν σου διὰ τῆς τοῦ λουτροῦ παλιγγενεσίας· ὅπως καὶ αὐτός, ὑπαντήσας ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐπιδημίᾳ τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Μονογενοῦς σου Υἱοῦ, δέξεται τὸν μισθὸν τῆς ἀγαθῆς οἰκονομίας τοῦ οἰκείου Τάγματος, ἐν τῷ πλήθει τῆς ἀγαθότητός σου κλπ.»

Ὅπως βλέπεις, ἀδελφέ, μεγίστη ἡ διαφορὰ μεταξύ Διακόνου καὶ Πρεσβυτέρου. Τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου, ἡ Ἱερουργία τῶν θείων Μυστηρίων, ἡ πνευματικὴ τοῦ λαοῦ καθοδήγησις καὶ συγκρότησις, εἶναι ἔργον του, ἔργον ὑψίστης σπουδαιότητος καὶ σημασίας, πού δίνει στὸν Ἱερέα τὴν ἐξουσία, τὴν ὅποιαν δὲν ἔχουν οἱ Ἀνώτατοι Ἀρχοντες ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Δὲν εἶναι ἀξίωμα πού μπορεῖ νὰ ξηλωθῇ, νὰ μειωθῇ, νὰ προσβληθῇ. Ἄν αὐτὴ ἡ ἀμαρτία, ὅποια καὶ νᾶναι, δὲν μπορεῖ νὰ κωλύσῃ τὴν Χάρι τοῦ Παναγίου Πνεύματος νὰ δράσῃ ἀνακαινιστικῶς, καὶ σωστικῶς, διὰ τοῦ Ἱερέως στοὺς πιστοὺς, γίνεται ἀμέσως ἀντιληπτὸν τί εἶναι αὐτὴ ἡ Ἱερωσύνη, πού δόθηκεν ἀπὸ τὸ Θεό. Ὁ Θεὸς μονάχα ἔχει τὴν ἐξουσία νὰ τὴν ἀφαιρέσῃ ἢ νὰ τὴν καταστήσῃ ἀνερέρητον, πρᾶγμα πού ξεφεύγει ἀπὸ τὴ δική μας ἐγκεφαλικὴ χωρητικότητα. Ἡ Ἱερωσύνη εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἱερέως πού φέρνει ὄνομα. Εἶναι στὴν ψυχὴ του, στὴ σάρκα του, στὸ αἷμά του, στὰ ὀσά του, στὴ βούλησί του, στὸν ὅλον ἄνθρωπο, ψυχοσωματικὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κατασκευασμένο. Κι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, τὸ συγκεκριμένο πρόσωπο, τὸ λογικὸ του πρόβατο, ἐχαρίτωσεν εἰδικὰ ὁ Θεὸς νὰ κηρύττῃ, νὰ ἱεουργῇ, καὶ ὄχι ὅλους τοὺς πιστοὺς πού διὰ τοῦ Ἱερέως τῶν δέχονται τὰς πνευματικὰς δωρεὰς τοῦ Κυρίου. Βέβαια, τώρα μὲ τὴν ἄδεια τῆς Ἐπισήμου Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, ἐπιτρέπεται καὶ στοὺς λαϊκοὺς κατ' οἰκονομίαν νὰ μιλοῦν

στοις Ναούς. "Οτι ὅμως γίνεται κατ' οικονομίαν δὲν εἶναι καὶ σύμφωνον μὲ τοὺς Κανόνας τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ποὺ ἐμελέτησαν ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι τὰ πράγματα καὶ τὰ παρέδωσαν σ' ἐμᾶς. Δὲν εἶναι σύμφωνο μὲ τὴν αὐστηρὰν ὀρθόδοξο παράδοσι τῆς Ἐκκλησίας μας. Γιατί τὰ λέγω αὐτά; Για νὰ ἰδῆς τί ἀξίωμα ἔχεις. Σὲ ποιά περιωπὴ σ' ἀνέβασεν ὁ Θεός. Μὴ κυττᾶς ποὺ ὁ ὕλισμός, ὁ ὀρθολογισμός, ἡ πνευματικὴ διάσπασις καὶ ἡ ἐπικρατοῦσα σύγχυσις ἔφερε τὰ ἄνω κάτω, ὅπως γράφει ὁ ἐπιστήμων τῆς Ἱερωσύνης Χρυσόστομος, κ' ἔχασεν ὁ σκύλος τὸν ἀφέντη του κατὰ τὴν παροιμίαν. Μὴ λαμβάνεις ὑπ' ὄψιν σου τὴ διαγωγὴ μερικῶν ἀπέναντι τοῦ ράσου. "Ἄν σ' ἔβλεπαν οἱ πιστοὶ ἀπὸ μακρὰ καὶ παρεχόρει ὁ Θεὸς ἕνα τέτοιο θαῦμα, ἀγαπητέ, σὰ φωτιά σχηματοποιημένη σὲ ἱερέα, ὅπως εἶσαι ντυμένος, τί θὰ ἔλεγαν; Καὶ ὅμως! Φωτιά εἶσαι, καὶ οἱ φλόγες τῆς εἶναι ὄρατὲς ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους καὶ ἀπὸ τοὺς τιμίους ἀνθρώπους ποὺ φοβοῦνται τὸ Θεό, καὶ τρέμουν μπροστὰ στὸ ἅγιον θυσιαστήριον σὰν βρῖσκεσαι καὶ συλλειτουργεῖς μὲ χιλιάδας Ἀγγέλων καὶ Ἀρχαγγέλων μὲ τὰ πολυέμματα, τὰ μετάρσια, τὰ περωτά... ἀδιὰ τὴν τῆς Ἱερατείας χάριν». Εἶναι ἀρικετὸ νὰ τὸ πιστέψῃς ἐσὺ αὐτὸ τὸ θαῦμα, νὰ τὸ ζήσῃς ἐσὺ, νὰ τὸ αἰσθανθῆς στὴν καρδιά σου ἔχι σὰν ἀπλὴ θωπεῖα τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἀλλὰ σὰν πραγματικὸ βίωμα σου ποὺ σοῦ αἰχμαλωτίζει τὸ εἶναι σου. Ἐφώναξεν ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ ὁ λαός : « ἄ ξ ι ο ς ! ». Δὲν ἐπαναλαμβάνω τὰ ἴδια. Ἐκεῖνο ποὺ μπροστὰ του φρικῶ εἶναι τοῦτο : "Ὅτι ὁ Ἀρχιερεὺς, μετὰ τὸν καθαγιασμὸν τῶν Τιμίων Δώρων ἐπιδίδει στὸν χειροτονηθέντα τὸν Ἅγιον Ἄρτον καὶ λέγει : « Λάβε τὴν παρακαταθήκην ταύτην, καὶ φύλαξον αὐτὴν ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτε παρ' Αὐτοῦ μέλλεις ἀπαιτεῖσθαι αὐτήν ». Αὐτὰ τὰ λόγια τὰ ἄκουσες μὲ τὰ ἴδια σου τ' αὐτιά καὶ εἶπες «Κύριε ἐλέησον! Ἐλέησόν με ὁ Θεός». Καὶ στὸ «Τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις» θυμᾶσαι πὼς παρέδωσες τὸν Ἅγιον Ἄρτον καὶ κοινώνησες ἐσὺ πρῶτος μεταξὺ ὄλων τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων.

"Ἰσως νὰ σ' ἐκούρασα λιγάκι μὲ τὰ γνωστά σου πράγματα. Ἐπρεπεν ὅμως, γιατί, εἶπαμε, μιὰ ὑπόμνησις δὲ βλάπτει, προκειμένου νὰ συνεχίσουμε μιὰ συζήτησι ποὺ εἰδικὰ ἀφορᾷ ἐμᾶς τοὺς ἱερεῖς. Καὶ προηγήθησαν ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ δικαιολογηθῶ κ' ἐγώ, νὰ τὰ βρῆς καὶ σὺ σωστὰ ὅσα θὰ συζητήσουμε πιδι κάτω γιὰ τὴν ψυχικὴ μας ὠφέλεια. Δὲν εἶσαι ὁ οἰσοδήποτε βιοπαλαστής, γιὰ νὰ κλείσῃς κάποιο νόμμο στὴν Κοινωνικὴ ζωὴ. Ἄλλ' Ἱερεὺς. Σὲ εὐλαβοῦνται λαϊκοὶ πάσης τάξεως καὶ μορφώσεως μηδὲ καὶ τοῦ Βασιλέως ἐξαιρουμένου. Σοῦ φιλοῦν τὸ χέρι. Σὲ θεωροῦν ἱερὸ πρόσωπο. Τί λές; Εἶσαι συνεπὴς πρὸς τὰ παραπάνω; Θὰ συνεχίσουμε στὸ ἄλλο γράμμα.

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ Χ.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ “ΛΕΙΜΩΝΑ,,
ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΟΣΧΟΥ

ΠΩΣ Η ΜΕΓΑΛΟΧΑΡΗ ΕΣΩΣΕ ΕΝΑ ΕΒΡΑΙΟΠΟΥΛΟ
ΠΟΥ ΒΑΦΤΙΣΘΗΚΕ

‘Η Ἀρατία εἶναι μιὰ πολιτεία τῆς Ἀρμενίας, μὲ πλούσια βοσκοτόπια· γι’ αὐτὸ κι’ ἔχει πολλὰ ποίμνια προβάτων, πὺ τὰ βόσκουνε ἀνάκατα, Χριστιανόπαιδα κι’ Ἑβραϊόπουλα μαζί.

Ἐνα μεσημέρι λοιπὸν ἐμαζευθήκανε τὰ παιδιὰ νὰ γιοματίσουν. Καὶ τότες τὰ Χριστιανόπουλα εἶπαν σ’ ἓνα Ἑβραϊάκι, πὺ ἦτανε στὴ συντροφιά τους·

—Γιατί δὲν γίνεσαι κι’ ἐσὺ Χριστιανός;

Κι’ αὐτὸ τοὺς ἀπάντησε, πὺς δὲν τὸ κάνει, γιὰτι φοβᾶται τὰ γονικά του. —Φθάνει νὰ τὸ θέλῃς ἐσὺ τοῦ εἶπαν ἐκεῖνα, κι’ ἐμεῖς σὲ βαφτίζομε ἐδῶ, χωρὶς νὰ τὸ πάρῃ κανεὶς εἶδηση.

Τὸ Ἑβραϊόπουλο τὸ παραδέχθηκε αὐτό· καὶ τότε τὰ παιδιὰ ἐσηκωθήκανε, κι’ ἀρχίσανε νὰ λένε τὰ λόγια τῆς Βάφτισης, ὅπως τ’ ἀκούανε συχνὰ στὴν Ἐκκλησιάν ἀπὸ τοὺς παπάδες. Κι’ ὅταν τ’ ἀποεῖπανε, τὸ βαφτίσανε στ’ ὄνομα τῆς Ἀγίας Τριάδος, μὲ τὸ νερὸ κάποιου σταμνιοῦ πὺ εἶχανε μαζί τους. Ὅστερα, ἐπήρανε καὶ ψωμί, κι’ ἀφοῦ τὸ εὐλογήσανε, τοῦδωκαν νὰ τὸ φάγῃ, λέγοντάς του — Κοινώνησε κι’ ἐσὺ, ὅπως τὸ κάνομε κι’ ἐμεῖς. Καὶ τὸ παιδί τῶφαγε μὲ προθυμία.

Σὰν ἐβράδυσε πλέον, ἐπῆγε τὸ Ἑβραϊόπουλο στὸ σπίτι του. Κι’ ὅταν ἐκαθήσανε στὸ τραπέζι, γιὰ νὰ δειπνήσουν ὅλοι μαζί, ἐπλημμύρισε τὸ σπίτι ἀπὸ μιὰ δυνατὴ καὶ ὠραία εὐωδία. Κι’ ἐπειδὴ ἦτανε βαρειά κι’ ἐνόμισαν οἱ γονιοὶ του, πὺς ἐρχότανε ἀπέξω, ἐσηκωθήκανε κι’ ἐμανταλώσανε τὶς πόρτες. Μὰ τότες, εὐώδιασεν ἀκόμη περισσότερο τὸ σπίτι· κι’ ἀπορώντας, γιὰ τὸ πὺς καὶ γιὰ τὸ γιατί, ἀρχισαν νὰ μυρίζῃ ὁ ἓνας τὸ στόμα τ’ ἄλλουνοῦ. Καὶ τότες εἶδανε, πὺς τὸ παιδί ἦτανε ἐκεῖνο πὺ μοσχοβολοῦσε σύγκορμο.

Ἄρχισαν λοιπὸν νὰ τὸ ρωτοῦν καὶ νὰ τὸ πολυεξετάζουν, μήπως τυχὸν καὶ τοῦ συνέβηκε τίποτε.

Ἐκεῖνο στὴν ἀρχὴν ἐσώπαινε. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ παραζόρισαν, ἀναγκάσθηκε καὶ τοὺς εἶπε, πὼς τὸ βαφτίσανε τὸ μεσημέρι ἐκεῖνο τὰ Χριστιανόπαιδα.

Ἐγίναν λοιπὸν ἐκεῖνοι ἔξω φρενῶν, καὶ τὸ σακάτεψαν ἀπὸ τὸ ξύλο. Καὶ θὰ τὸ σκότωναν, ἂν δὲν τοὺς ἔπαιρνε ὁ φόβος νὰ κἀνουν φονικό. Ἀποφασισμένοι ὅμως νὰ τὸ ξεκάμουν, τὸ πήρανε μαζί τους καὶ τὸ πήγανε στὸ δημόσιο λουτρό. Κι' ἐκεῖ τὸ παραδώκανε σ' ἓνα Ἐβραῖο, ποὺ αὐτὸς ἀναβε τὸ φούρνο ποὺ ἐξέσταινε τὸ νερό. Κι' αὐτός, μπροστά τους, τῶρριξε μέσα στὸ καμίνι· κ' ὕστερα ἔφραξε τὸ στόμιό του· κι' ἀφοῦ τὸ ἔχρισε καλὰ καλὰ γύρω γύρω, ἔφυγαν.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὅμως, σύναυγα ἀκόμη, ἐπῆγεν ὁ Δεσπότης γιὰ νὰ λουσθῆ. Εἶδεν ὅμως πὼς δὲν ὑπῆρχε ζεστὸ νερὸ γιὰ τὸ λουτρό του κι' ἐθύμωσε· κι' ἔλεγε πὼς φταίει γι' αὐτό, ἐκεῖνος ποὺ ἐπιστατεῖ τὸ φούρνο· καὶ τὸν κατηγοροῦσε πὼς εἶναι ἀνάμελος κι' ἀνίκανος νὰ κἀνῃ τὸ χρέος του.

Αὐτὸς ὅμως, ξέροντας πὼς εἶχεν ἀνάψει ἀποβραδὺς τὸν φούρνο, διαμαρτυρότανε· κι' ἔφερνε μάρτυρες πολλοὺς ποὺ εἶχανε λουσθῆ τὴν προηγούμενην ἡμέρα. Ἐλεγε μάλιστα, πὼς ἐπειδὴ τῶξερε πὼς θὰ πήγαιναν ὁ Δεσπότης, τὸν ἀναψε περισσότερο.

Ὁ Δεσπότης ὅμως ἐθύμωσε γι' αὐτὰ ποὺ ἔλεγε πιὸ πολὺ· καὶ γιὰ νὰ τὸν ἀποδείξῃ ψεύτης, τοῦ λέει.

— Ἐλα μαζί μου νὰ πάμε στὸ φούρνο· καὶ θὰ φανῆ ἐκεῖ, πὼς εἶσαι ψεύτης· καὶ πὼς δὲν τὸν ἀναψες καθόλου.

Κι' ὅταν ἐπῆγαν, εἶδε τὸ στόμιό τοῦ φούρνου, ποὺ ἦτανε χρισμένο μὲ πηλό, καὶ διέταξε νὰ τ' ἀνοίξουνε. Κι' ἀμέσως ἐπήδησε τὸ παιδί ἔξω· καὶ τὸ πρόσωπό του ἄστραφτε, σὰν νᾶτανε Ἄγγελο.

Ὁ Δεσπότης τότε διέταξε νὰ πιάσουν τὸ θερμαστή· κι' ἀνακρίνοντας τὸ παιδί ἔμαθεν ὅλη τὴν ἀλήθεια. Καὶ τὸ παιδί τοῦ ἀνιστόρησε, πῶς ὅταν τῶρριζαν μέσα στὸ φούρνο, εἶδε μιὰ γυναίκα πού ἔλαμπεν ὀλόκαιρη, κι' αὐτὴ ἔσβυσε τὶς φλόγες, καὶ τὸ δρόσιζε. Κι' ὅλοι ἀνανοήθησαν, πῶς ἦτανε ἡ Μεγαλόχαρη Θεοτόκος.

ΠΩΣ ΕΣΤΕΓΑΣΕ ΤΟ ΚΕΛΛΙ ΤΟΥ ἘΝΑΣ ΑΣΚΗΤΗΣ

Ἐνας ἀββάς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἐπῆγε στὴν Ἀντιόχεια. Κι' ἐκεῖ εὗρῆκεν ἓνα μικρὸ τόπο κι' ἀποφάσισε νὰ κτίσῃ σ' αὐτὸν ἓνα κελλί γιὰ ἀσκηταριό.

Ὅταν λοιπὸν ἐσῆκωσε τοὺς τοίχους, ἐσταμάτησε· γιὰτὶ δὲν εἶχε ξύλα γιὰ τὴ σκεπή. Βρῆκε λοιπὸν κάποιον ἄρχοντα τῆς Ἀντιόχειας, πού τὸν ἔλεγαν Ἀνατόλιο, κι' αὐτὸς εἶχε ξύλα πολλὰ καὶ τοῦ εἶπε.

—«Κάμε, ἄρχοντά μου, τὴ συγκατάβαση καὶ δόσε μου μερικὰ ξύλα, γιὰ νὰ σκεπάσω τὸ κελλί μου».

Κι' αὐτός, ἀντὶς γιὰ κάθε ἄλλην ἀπάντηση, τοῦ ἔδειξε περιπαιχτικὰ ἓνα ξύλο πελώριο, πού ἔκανε γιὰ κατάρτι караβιουῦ καὶ πού ἡ ἀξία του ἦτανε δέκα χιλιάδες δραχμές.

Τοῦ λέει τότε ὁ γέροντας. — Δόσε μου τὴν ἀδειά σου, κι' ἐγὼ τὸ παίρνω.

Ἐθύμωσε τότε ὁ Ἀνατόλιος πολὺ περισσότερο καὶ τοῦ λέει — Ἐλα, Χριστέ μου καὶ Παναγιά μου· νά! ἂν μπορῆς, σῆκωσέ το».

Κι' ἀμέσως, ὁ Γέροντας ἐσῆκωσε τὸ πελώριο ἐκεῖνο ξύλο στὸν ὄμῳ του σὰν νάτανε ἀπλὸ δοκάρει καὶ τὸ ἐκουβάλησε στὸ κελλί του. Ὁ Ἀνατόλιος λοιπὸν, πού ἐθαύμασε γιὰ τὸ παράδοξο αὐτὸ καὶ πραγματικὸ θαῦμα, ἐχάρισε στὸ Γέροντα τὸ ξύλο. Κι' αὐτὸ ἔφθασε, ὄχι μονάχα γιὰ νὰ σκεπάσῃ τὸ κελλί του, ἀλλὰ κι' ἄλλα πολλὰ κελλιά.

Μετάφραση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΦΑΝΑΡΙ ΚΑΙ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ

**ΤΑ ΤΡΙΑ ΜΕΤΟΧΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ
ΕΙΣ ΤΟ ΦΑΝΑΡΙ, ΤΗΝ ΧΑΛΚΗΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΒΟΣΠΟΡΟΝ
ΤΟ "ΚΟΚΚΙΝΟ ΣΠΙΤΙ,, ΟΠΟΥ ΕΜΕΙΝΕ Η ΚΥΡΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ**

Ίστορία πού τήν ἐζωντάνεψε ἡ Πατριαρχική ἐπίσκεψις

Τὸ Φανάρι, ἐν συνεχείᾳ τῶν ἄλλων ἐπισκέψεων τῶν ἀρχηγῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐδέχθη πρόσφατα καὶ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Βενεδίκτου. Ἐτσι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐγνώρισε τὴν ἀναβίωσίν του ὡς τὸ μέγαλον κέντρον τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ πρωθιεράρχου τῆς Ἁγίας Πόλεως Σιών εἰς τὴν παλαιὰν πρωτεύουσάν τοῦ Βυζαντίου μᾶς δίδει τὴν εὐκαιρίαν νὰ περιπλανηθούμε εἰς τὴν πραγματικότητά καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν. Νὰ ζήσουμε τὸ παρελθὸν μὲ τὸ παρόν. Τὰ Ἁγιοταφίτικὰ Μετόχια μᾶς ξυπνοῦν τὴν ἱστορίαν καὶ μᾶς δίδουν ἀκόμη ἔστω καὶ ἀμυδρὰ τὴν εἰκόνα μιᾶς πραγματικότητος, καθὼς διασώζεται σήμερα. Κέντρα πνευματικά, ἐκκλησιαστικά καὶ πολιτικά τὰ Μετόχια αὐτά. Τὸ ἓνα, τὸ μεγαλύτερον, στὸ Φανάρι. Τὸ δεύτερον, τὸ ἱστορικώτερον ἴσως, στὴν νῆσον Χάλκη καὶ τὸ ἄλλο τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ὡς ἀπλή ἀνάμνησις μόνο τοῦ Νεοχωρίου τοῦ Βοσπόρου. Σὲ ἀπόστασι ὀλίγων λεπτῶν ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον στὴν καρδίαν τοῦ παλαιοῦ ἀρχοντικοῦ Φαναρίου μὲ τὰ παλαιὰ ξύλινα σπιτία του καὶ μὲ τὴν ἀσκητικὴν του σχεδὸν ἀτμόσφαιρα τὸ Ἁγιοταφίτικον Μετόχιον εἶναι πνιγμένον μέσα σ' ἓνα ἀπέραντον περίβολο γεμάτον μὲ λευκὰ καὶ μὲ φλαμουριές. Ἐνὰς πελώριος τοῖχος ἀγκαλιάζει τὸν περίβολον αὐτὸν καὶ μέσα στὰ κορυφώματα τοῦ τοῖχου οἱ δεκαοχτοῦρες, κουρασμέναι ἀπὸ τὸν περίπατόν τους στοὺς γύρω φαναριώτικους δρόμους, εὐρίσκουν καταφύγιον ἀναπαύσεως. Στὸ βάθος τοῦ περιβόλου ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Καὶ γύρω τὰ κτίσματα, πού στεγάζουσιν τοὺς ἁγιοταφίτας ἀδελφούς, πού ἐπὶ ἑτέρας ἄλλοτε μίαν περίφημην βιβλιοθήκην καὶ πού χρησιμεύουσιν ἀκόμη ὡς ξενῶνες διακεκριμένων ἱεραρχῶν. Στὸ Μετόχιον αὐτὸ τοῦ Φαναρίου πού εἶναι καὶ ἡ ἐξαρχία τοῦ Παναγίου Ταφου διέμεινε ἐπὶ μακρὸν φιλοξενούμενος ὁ τελευταῖος ἐπὶ Τουρκοκρατίας τῶν Ἱεροσολύμων Πατριάρχης Δαμιανός. Καὶ στὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐτελέσθησαν μεγαλοπρεπεῖς πατριαρχικαὶ ἱεουργίαι ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Νικόδημον, ἀπὸ τὸν Δαμιανὸν καὶ παλαιότερα ἀπὸ τὸν ἐξόριστον Πατριάρχην Ἀντιοχείας Σπυρίδωνα. Ἐνα μεγάλο μέρος τοῦ χριστιανικοῦ Φαναρίου καὶ τῶν πέριξ συνοικιῶν ἐκκλησιάζετο τακτικὰ στὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Μετοχίου, γιὰτι ἐκεῖ

εψάλλετο ἢ καθαρῶς βυζαντινὴ μουσικὴ καὶ εἶχαν μιὰ ἐξαιρετικὴ μεγαλοπρέπεια οἱ ἱερουργίαι. Οἱ κατὰ καιροὺς ἑξαρχοὶ Δοσίθεος Μελίτων καὶ Κελαδίων, ποὺ ὑπηρετήσαν κατόπιν καὶ σὲ ἀνώτερα ἀξιώματα ὡς ἀρχιερεῖς στὴν ἐκκλησίᾳ τῆς Σιών, ἐφρόντισαν πάντοτε νὰ διατηρηθῆ ἡ μεγαλοπρέπεια τῶν ἱερουργιῶν αὐτῶν. Ὁ ἀείμνηστος Κων. Ψάχος στάθηκε ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ὁ πρωτοψάλτης τῆς ἐκκλησίας τοῦ Μετοχίου συναγωνιζόμενος εἰς τέχνην τοὺς δύο μεγάλους ψάλτας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὸν ἄρχοντα Πρωτοψάλτη Ἰάκωβο Ναυπλιώτη καὶ τὸν ἄρχοντα Λαμπαδάριο Κωνστ. Κλάβα. Κάτω ἀπὸ τὰ πανύψηλα δένδρα τοῦ περιβόλου τοῦ Ἁγιοταφίτικου Μετοχίου τοῦ Φαναριοῦ ὁ Κωνστ. Ψάχος ἐγύμναζε τοὺς χοροὺς τῆς ἐκκλησίας μέχρι τῆς στιγμῆς, ποὺ ἐγκατέλειψε τὸ Φανάρι καὶ τὴν Βακρίδα, διὰ νὰ ἐγκατασταθῆ εἰς τὴν ἐλεύθερη ἑλληνικὴ πρωτεύουσα καὶ νὰ διορισθῆ ὡς ὁ πρῶτος καθηγητὴς τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς στὸ Ὡδεῖο τῶν Ἀθηνῶν, ποὺ διηύθυνε ὁ ἀείμνηστος Νάξος.

Οἱ ξένοι ποὺ κατὰ καιροὺς ἐπισκέπτονταν τὸ Φανάρι καὶ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο δὲν παρέλειπον νὰ ἐπισκέπτονται καὶ τὸ Μετόχι ἀποθαυμάζοντες τὶς βιβλιοθήκας του. Δυστυχῶς μὲ τὸ πέρασμα αὐτὸ καὶ ἀπὸ χέρια βέβηλα χριστιανικὰ δυστυχῶς οἱ βιβλιοθήκας αὐτῆς τοῦ Μετοχίου τοῦ Φαναριοῦ ἀπεγυμνώθησαν ὥστε σήμερα νὰ μὴ παρουσιάζη πλέον κανένα ἐνδιαφέρον. Εἰς τὸ Ἁγιοταφίτικο αὐτὸ Μετόχι τοῦ Φαναριοῦ συνεκροτοῦντο οἱ παρασυναγωγῆς τῶν ἀρχιερέων τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ ἐσκευωροῦντο αἱ ἀνατροπαὶ τῶν Πατριαρχῶν. Ἱστορικὴ παραμένει ἡ ὑπὸ τὸν τότε μητροπολίτην Χαλκηδόνος καὶ κατόπιν Πατριάρχην Γερμανὸν τὸν Ε' συναξίς τῶν ἀρχιερέων πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ Πατριάρχου Ἰωσάκιμ τοῦ Γ'. Ἄλλ' ἦτο τόσον ἰσχυρὰ ἡ φυσιογνωμία καὶ τόσον μεγάλη ἡ δυναμικότης τοῦ ἀείμνηστου αὐτοῦ Πατριάρχου, ὥστε ἡ παρασυναγωγὴ τῶν ἀντιπολιτευομένων νὰ μὴ εἶναι σὲ θέσι νὰ τὸν κλονίσῃ.

Τὸ δεῦτερο Μετόχι τοῦ Παναγίου Τάφου στὴ νήσο Χάλκη ὑπῆρξε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ διατηρῆ μιάν αἴγλην καὶ ἱστορίαν. Χτισμένο ἐπάνω σὲ μιὰ κρημνώδη περιοχὴ τοῦ γραφικοῦ νησιοῦ μὲ θέαν ἐξαιρετικὴν ἐπὶ τῆς Προποντίδος καὶ ἀντικρύζον ἀπὸ κάθε πλευρὰν του τὴν νήσον Πρίγκηπον, ὑπῆρξε μοναστήρι καὶ τόπος παραθερισμοῦ ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια. Ἡ αἴθουσα τῆς ὑποδοχῆς ἐθαυμάζετο διὰ τὴν θέαν τῆς πρὸς τὴν θάλασσα καὶ διὰ τὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ καλαισθητικὴν ἐπίπλωσιν. Ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου — ὁ Ἁγ. Γιώργης τοῦ Γκρεμοῦ — ἀντίκρυζε καὶ αὐτὸς τὴν θάλασσα καὶ τὸ ἱερό της ἐγειτόνευε ἔστω καὶ

ἀπὸ μακρὰ μὲ τὴν ἀποβάθρα τῆς Πριγκήπου. Ὁ Βαρλαάμ ἑξαρχος στὸ Μετόχι αὐτὸ, προκάτοχος τοῦ σημερινοῦ πατρὸς Ἰωάννη, ὑπῆρξε ἕνας ἀσκητικὸς τύπος ποῦ συνεδύαζε ὁμως μὲ τὸν ἀσκητισμὸ καὶ τὴν καλαισθησία ἑνὸς κοσμοπολίτη καὶ ἑνὸς καλλιτέχνη. Οἱ παραθερίζοντες εἰς τὴν νῆσον ὅπου καὶ ἡ θεολογικὴ Σχολὴ θὰ ἦταν παράλειψις νὰ μὴ ἐπισκέπτονται κατὰ διαλείμματα τὸ μοναστήρι—μετόχι καὶ τὸν ἑξαρχο — ἡγούμενὸ του Βαρλαάμ. Εἰς τὸ Μετόχι αὐτὸ ἔζησαν τὰ τελευταῖα τῶν χρόνια οἱ Πατριάρχαι Ἱεροσολύμων Νικομηδείας καὶ Ἀντιοχείας Σπυρίδων ἐξόριστοι καὶ οἱ δύο τῶν Τούρκων. Πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν Πατριαρχῶν αὐτῶν κατέβαιναν φοιτηταὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἀπὸ τὸν λόφο τῆς σχολῆς των γιὰ νὰ ὑποβάλουν τὰ σέβη τους καὶ νὰ κρατήσουν συντροφιά στοὺς δύο Πατριάρχες. Διακεκριμένοι σημερινοὶ ἱεράρχαι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς μαθητὰς αὐτοὺς μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ σημερινὸς Πατριάρχης Ἀντιοχείας Θεοδόσιος. Εἰς τὸν περίβολον τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Γκρεμοῦ ἐτάφησαν οἱ δύο Πατριάρχαι καθὼς καὶ ἄλλοι διακεκριμένοι κληρικοὶ καὶ κοσμικοὶ, ὅπως ὁ Ἀνθόπουλος πρεσβευτῆς τῆς Τουρκίας εἰς τὸ Λονδίον.

Δὲν εἶχε ἀξιόλογο βιβλιοθήκη τὸ Μετόχι αὐτὸ ἀλλ' εἶχε μίαν ξεχωριστὴ ἀτμόσφαιρά. Κάτω ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα αὐτὴ ἔζησε μῆνες ἀγωνίας ἐπάνω στὸ κρεβάτι τοῦ πόνου ἀναγκασθεὶς νὰ ὑποβάλη τὴν παραίτησί του ὁ προκάτοχος τοῦ σημερινοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὁ Πατριάρχης Μάξιμος. Πλουσία ἢ περιοχὴ αὐτὴ τοῦ Μετοχίου ἐνοικίαζε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἐνοικιάζῃ μικρὰ σπιτία χτισμένα ἐπάνω στὸν βράχο καὶ ἀποτελοῦντα τὴν περιουσία τοῦ Μετοχίου. Κατεβλήθη δὲ μεγάλη προσπάθεια πρὸς διάσωσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς κτηματικῆς περιουσίας ἀπὸ ὠρισμένους αὐθαίρετες τουρκικὰς διεκδικήσεις καὶ ἀξιώσεις.

Εἰς ἕνα ἀπὸ τοὺς βράχους αὐτοὺς τοὺς γειτονεύοντας μὲ τὸ Ἁγιοταφίτικο Μετόχι καὶ τὴν ἐκκλησίαν του σώζεται ἀκόμη καὶ τὸ «Κόκκινο Σπίτι» ποῦ ἀνήκει καὶ αὐτὸ στὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Μετοχιοῦ. Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι ἔμεινε ἐπὶ ἄρκετὸ χρόνο ἡ Κυρὰ Βασιλικὴ ὅταν συνοδεῖα καὶ τοῦ Θανάση Βάγια ἔφυγεν ἀπὸ τὰ Γιάννενα καὶ ἦλθε στὴν Πόλη. Ὁ Σουλτάνος Μαχμούτ τὴν φιλοξενοῦσε στὸ Κόκκινο Σπίτι ἐλπίζοντας ὅτι θὰ ἀποκαλύψῃ ποῦ ἔχει κρυμμένους τοὺς θησαυροὺς του ὁ τύραννος τῶν Ἰωαννίνων Ἀλῆ πασᾶς. Ὅταν ὁμως ἀπὸ τὰς ἀνακρίσεις, διεπιστώθη ὅτι πράγματι ἡ κυρὰ Βασιλικὴ δὲν ἐγνώριζε τὸν κρυψῶνα τῶν θησαυρῶν τοῦ Τεπελενλή σατράπη, τότε ἔληξε ἡ φιλοξενία εἰς τὴν Χάλκην καὶ ὠρίσθη ὡς τόπος διαμονῆς τῆς ἐρωμένης τοῦ πασᾶ ἢ Προῦσα.

Μιὰ ἑκτασι ἀπὸ τὰ οἰκόπεδα τοῦ Μετοχίου τῆς Χάλκης ἐδώρησε ὁ Πατριάρχης Δαμιανὸς εἰς τὸν θαλαμηπόλον του κατὰ τὴν διάρ-

ΣΥΜΕΩΝ Ο ΝΕΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ

Ἄληθινά ! Ἄνυποπτοι εἶναι ὅσοι δὲν γευθῆκαν ἀπ' αὐτῆ τὴν ἀθάνατη βρῦση, θέλω νὰ πῶ ἀπὸ τοὺς λόγους τῶν ἁγίων Πατέρων.

Οἱ λόγοι τοῦ ἁγίου Συμεών, τοῦ Νέου Θεολόγου, διαβάζονται στὴν Εὐρώπη σήμερα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο πατερικὸ βιβλίον, ἀπ' ὅσα μεταφρασθῆκαν σὲ ξένες γλώσσες. Τοῦτος ὁ ἅγιος ἔχει κάποια χάρι νὰ κάνῃ χεροπιαστὰ τὰ πιὸ ἄπιαστα καὶ τὰ πιὸ βαθεῖα μυστήρια τῆς θρησκείας. Σὰν νὰ σοῦ τὰ δείχνῃ, ὁ μακάριος, μὲ τὸ δάκτυλό του, ἐπειδὴ ἀξιώθηκε νὰ ζῆ μέσα στὸ ἀνέκφραστο φῶς τοῦ Χριστοῦ, ὄντας ἀκόμα μέσα στὸ σῶμα.

Γεννήθηκε στὴν Παφλαγονία, πού βρίσκεται στὴ Μικρὰ Ἀσία, κατὰ τὸ μέρος τῆς Μαύρης Θάλασσας, ἀπὸ γονεούς, πού εἶχανε τὸν τρόπο τους. Κ' ἐπειδὴ, ἓνας θεῖος του εἶχε μεγάλο ἀξίωμα στὸ Παλάτι, τὸν στείλανε στὴν Πόλη κοντὰ του, νὰ μάθῃ γράμματα καὶ νὰ μῆ στὴ θέση του ἀργότερα. Μὰ ὁ Συμεών δὲν ἤθελε νὰ μάθῃ πολλὰ γράμματα, γιατί τὰ νόμιζεν ἀνόφελα, κι' ὀλοένα συνναστρεφότανε μὲ καλόγερους καὶ μὲ φτωχοὺς ἐρημίτες, πού κατεβαίνανε στὴν Πόλη. Σ' αὐτοὺς εὕρισκεν αὐτό, πού ποθοῦσε.

κειαν τῆς διαμονῆς αὐτοῦ εἰς τὴν Χάλκην, τὸν Σοφιανόν. Καὶ εἰς τὸ οἰκόπεδον αὐτὸ ἐκτίσθηκε τὸ γειτονικόν πρὸς τὸ Μετόχι παραλιακόν καφενεῖο τοῦ Σοφιανοῦ, πού λειτούργει καὶ σήμερον. Καὶ στὸ δεύτερον αὐτὸ Μετόχι δὲν ἔλειψαν αἱ συνάξεις τῶν ἀρχιερέων πρὸς ἀνατροπὴν τῶν Πατριαχῶν καὶ ἰδίως τοῦ Ἰωακείμ τοῦ Γ'.

Τὸ τρίτον Μετόχι τοῦ Παναγίου Τάφου στὸ Νεοχώρι τοῦ Βοσπόρου ἦτο περιωρισμένο. Εἰς αὐτὸ ἔμενε τὰ περισσότερα χρόνια τῆς ἐξορίας του ὁ Πατριάρχης Σπυρίδων τῆς Ἀντιοχείας, ὁ ὁποῖος ἐξήρχετο τακτικὰ σὲ περίπατον εὐλογῶν τὰ μικρὰ χριστιανόπαιδα, πού ἔσπευδαν νὰ τοῦ φιλήσουν τὸ χέρι καὶ δεχόμενοι τακτικὰ τὰς σκέψεις τοῦ γηραιοῦ μητροπολίτου Δέρκων κυροῦ Καλλινίκου, πού εἶχε ἔδραν του τὰ Θεραπεῖα.

Ὁ Πατριάρχης Βενέδικτος πού ἐπισκέφθηκε τὸ Φανάρι ἐπεσκέφθη καὶ τὰ Ἁγιοταφίτικα αὐτὰ Μετόχια καὶ ἡ ἐπίσκεψί του αὐτῆ ἐξωντάνεψε εἰς τὴν μνήμην μὲ συγκίνησιν καὶ εὐλάβεια τὴν μακρὰ ἀξιόλογο ἱστορικὴ τους ζωὴ καὶ ἱστορία.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

Ὅταν μεγάλωσε λίγο, πήγε κ' ἔγινε μοναχὸς στὸ μοναστήρι τοῦ Στουδίου, ὑποταχτικὸς σ' ἕναν ἅγιο γέροντα, ποὺ τὸν λέγανε καὶ κείνον Συμεών, ποὺ τὸν κυβερνοῦσε μὲ αὐστηρότητα. Ἐκεῖ ζώντας σὰν ἄσαρκος ἄγγελος, ἔφατξε σὲ ὑψηλὰ μέτρα, ποὺ προφανερῶς ποιοὺς ἤθελε νὰ κατασταθῇ στὸ τέλος. Συνήθιζε νὰ κλείνεται μέσα σὲ μιὰ μικρὴ ἐκκλησία, ποὺ εἶχε ἕνα σεντοῦκι γεμᾶτο κόκκαλα, κ' ἐκεῖ ἔκανε τὴν προσευχὴ του.

Στὸ μεταξὺ, ὁ πατέρας του πήγε στὸ μοναστήρι νὰ τὸν πάρῃ, καὶ τὸν παρακαλοῦσε μὲ δάκρυα νὰ πάγῃ μαζί του, πλην ὁ Συμεών δὲν θέλησε, κ' ἔκανε χαρτὶ νὰ μοιράσῃ ὁ πατέρας του στοὺς φτωχοὺς τὸ μερίδιό του, κ' αὐτὸς ἀπόμεινε στὸ μοναστήρι καὶ περίσσεψε τὴ σκληραγωγίᾳ τοῦ κορμιοῦ του, καὶ τὴν ὑπακοή του στὸν πνευματικὸ του πατέρα, μὴν ἔχοντας ὀλότελα θέλημα δικό του. Καὶ τόση ἀφοσίωση εἶχε στὸν γέροντά του, ὥστε δὲν ὑπῆρχε πρᾶγμα ποὺ νὰ τοῦ παραγγεῖλῃ καὶ νὰ μὴν τὸ κάνῃ, ἀκόμη κ' ἂν τοῦ ἔλεγε νὰ πέσῃ στὴ θάλασσα. Τὸν γέροντά του τὸν ἐσεβότανε σὰν ἅγιο, ὅπως κ' ἦταν ἅγιος, καὶ μετὰ τὸν θάνατό του ἔγραψε γι' αὐτὸν ἀκολουθία καὶ ὕμνους, κ' ἔδωσε σ' ἕναν ἁγιογράφο νὰ ζωγραφίσῃ τὴν εἰκόνα του, καὶ τὴν ἔβαλε στὴν ἐκκλησία μὲ καντήλι, καὶ γιῶρταζε τὴν ἡμέρα τῆς κοιμήσεώς του.

Γι' αὐτὴ τὴν τιμὴ ποὺ ἔκανε στὸν γέροντα Συμεών, ἐτράβηξε πολλὰ βάσανα, ἐξορίες καὶ μαρτύρια καὶ κατατρεγμοὺς ἀπὸ κάποιους ὑποκριτὲς καὶ ἄπιστους, ποὺ τὸν λέγανε ἀγράμματον, αὐτοὶ οἱ γραμματισμένοι, ὅπως καὶ σήμερα κάποιοι δῆθεν πολυσπουδασμένοι καταφρονοῦνε τοὺς ἀπλοὺς κ' ἀγράμματοὺς καλόγερους.

Σὲ τοῦτο τὸ μεταξὺ, ὁ πατέρας του δὲν ἠσύχασε, κ' ἔβαλε κάθε μέσον νὰ τὸν ξεκαλογερέψῃ καὶ νὰ τὸν πάρῃ νὰ τὸν παντρέψῃ. Βλέποντας ὁ γέρο Συμεών πὼς δὲν εὕρισκεν ἠσυχία ὁ μαθητὴς του, τὸν πήγε σ' ἕνα ἄλλο μοναστήρι, τοῦ ἁγίου Μάμαντος, καὶ τὸν παράδωσε στὸν ἡγούμενον Ἀντώνιο, ζουκουσμένον γιὰ τὴν ἀρετὴ του. Ἐκεῖ μέσα γίνηκεν ὁ τύπος καὶ ὑπογραμμὸς τῆς μοναχικῆς πολιτείας, καὶ μὲ τὸν καιρὸ τὸν χειροτονήσανε ἱερέα, καὶ σὰν πέθανε ὁ Ἀντώνιος, τὸν ἐκλέξανε οἱ ἀδελφοὶ ἡγούμενο, ποὺ ὅποτε λειτουργοῦσε, βλέπανε τὸ ἅγιο Πνεῦμα σὰν φωτιὰ νὰ κατεβαίνει στὸ κεφάλι του. Αὐτὸ τὸ φρικτὸ σημεῖο τὸ βλέπανε ἐπὶ σαρανταοχτὼ χρόνια. Ἀλλά, μὲ ὅλη τὴν ἀγιότητα ποὺ εἶχε, βρεθήκανε ἄνθρωποι ἀσεβέστατοι ποὺ τὸν βασάνισαν μὲ κάθε τρόπο, βρίζοντάς τον καὶ λέγοντας πὼς εἶναι ὑποκριτής, καὶ κατηγορῶντάς τον

πὼς ἔκανε ἅγιο τὸν γέροντά του καὶ τὸν γιῶρταζε. Κι' ὁ μακάριος Συμεὼν τοὺς συγχωροῦσε, ἀλλὰ μαζί τοὺς πολεμοῦσε μετὰ τὰ πνευματικὰ ὄπλα.

Ἡ ζώή του στάθηκε γεμάτη ἀπὸ πειρασμοὺς καὶ διωγμοὺς, καὶ γιὰ νὰ τὴν ἐκθέσῃ κανένας καταλεπτῶς θέλει ἓνα βιβλίον ὀλόκληρον. Γιὰ νὰ συντομέσω λοιπὸν, θὰ βάλω παρακάτω μοναχὰ κάποια σπουδαῖα περιστατικά, ποὺ δείχνουνε τὴν ἀγιότητά του καὶ ποὺ τὰ ἔγραψε ὁ ἅγιος μαθητὴς του Νικήτας Στηθάτος.

Ὁ Ἅγιος Συμεὼν εἶχε ἓνα καλογεροπαίδι ποὺ τὸ λέγαυε Νικηφόρο, καὶ ποὺ τὸ εἶχε ἀναθρέψει ὁ ἴδιος. Αὐτὸς ὁ Νικηφόρος, διηγῆθηκε στὸ Νικήτα κάποια θαύματα, μετὰ τὴν ἀπλότητα ποὺ εἶχε στὴ διάνοια καὶ στὴ γλώσσα. «Μὲ ἀγαποῦσε, λέγει, ὁ γέροντάς μου τόσο πολὺ, ποὺ δὲν ἄφηνε κανέναν ἄλλον, παρεκτός ἀπὸ ἐμένα, ν' ἀπομείνῃ μαζί του στὸ κελλί του. Ἡ γιὰτὶ ἤμουνα ἄκακος, ἢ γιὰτὶ τὸν ὑπηρετοῦσα στὰ γηρατειά του, ἢ ἀπὸ οἰκονομία Θεοῦ γιὰ νὰ φανερωθοῦνε τὰ ἔργα του. Καθὼς λοιπὸν ἐκειτόμουν σὲ μιὰ γωνιά τοῦ κελλιοῦ, σὰν νὰ μὲ ξύπνησε κάποιος, καὶ βλέπω ἓνα θέαμα φοβερό. Κοντὰ στὴ σκεπὴ τοῦ κελλιοῦ εἶχε κρεμασμένη μιὰν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ποὺ τὴ λένε Δέηση, καὶ μπροστά της ἔκαιγε ἓνα καντήλι. Λοιπὸν, ἀντίκρυ σ' αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ὡς τέσσερες πήχεις ψηλότερα ἀπὸ τὴ γῆ, εἶδα τὸν ἅγιον ποὺ στεκότανε στὸν ἄέρα, κ' εἶχε τὰ χέρια του ἀνασηκωμένα, καὶ προσευχότανε, ὀλόκληρος λάμποντας σὰν τὸ φῶς. Κ' ἐγώ, βλέποντας αὐτά, ἀπὸ τὸ φόβο μου χώθηκα μέσα στὸ σκέπασμά μου καὶ σκεπάστηκα κατακούκουλα. Κ' ἀφοῦ ξημέρωσε, διηγῆθηκα στὸν Ἅγιο κρυφὰ αὐτὸ ποὺ εἶδα. Κι' ὁ Ἅγιος ἀναστέναξε καὶ μοῦ παράγγειλε νὰ μὴν τὸ πῶ σὲ κανέναν».

Ἄλλὰ μιὰ φορὰ ξαναεἶδε τὸ ἴδιο θαῦμα, λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Ἁγίου. «Ἐπειδὴ λοιπὸν ἦλθε ὁ καιρὸς τοῦ θανάτου του, ἐκείτετο ὁ μακάριος ἀπὸ κακὴ δυσεντερία βασανιζόμενος πολλὰς μέρες, δίχως νὰ μπορῆ νὰ σαλέψῃ μόνος του, ἂν δὲν τὸν γυρίζαμε ἐμεῖς ἀπὸ τὸ ἓνα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Ἐνῶ βρισκότανε σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι, μοῦ παρήγγειλε ν' ἀπομένω μοναχὸς μαζί του.

Μιὰ νύχτα λοιπὸν, ποὺ κοιμόμουνα ξαπλωμένος ἐπάνω σ' ἓνα σεντοῦκι, σὰν νὰ μὲ σκούντηξε κάποιος, καὶ ξύπνησα καὶ βλέπω ἐκεῖνον τὸν μακάριο, ποὺ πρὶν ἀπὸ λίγη ὥρα τὸν εἶχαμε γυρίσει, νὰ στέκεται στὸν ἄέρα ὡς τέσσερες πήχεις ἀπάνω ἀπὸ τὴ γῆ καὶ νὰ προσεύχεται. Καὶ θυμούμενος τὴν πρώτη φορά, ποὺ τὸν εἶχα δεῖ ἔτσι, θαύμαζα τὴν ἀγιό-

τητά του, συλλογιζόμενος πῶς αὐτός, πού δὲν μποροῦσε νὰ σαλέψη, πῶς σηκώθηκε ἀπὸ τὸ στρῶμα, κι' ἐνῶ φοροῦσε σῶμα βαρὺ, στεκότανε στὸν ἀγέρα. Κι' ἔτσι ἀποκοιμήθηκα, καὶ πάλι ξύπνησα, καὶ τὸν βλέπω πῶς ἔπεσε στὸ κρεβάτι του καὶ σκεπάσθηκε μόνος του.

Σὰν ξημέρωσε τοῦ τὸ φανέρωσα, καὶ μοῦ ἔκανε δεσμὸ νὰ μὴν τὸ πῶ σὲ κανέναν πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατό του».

Αὐτὸς ὁ Ἅγιος, πού πολεμήθηκε πολὺ στὴ ζωὴ του ἀπὸ τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, καὶ περιφρονήθηκε σὰν ἀγράμματος ἀπὸ τοὺς σπουδασμένους τοῦ καιροῦ του, τιμήθηκε καὶ ζωντανός, ἀλλὰ περισσότερο μετὰ τὸ θάνατό του, πού ἔλαμψε μὲ τὰ συγγράμματά του καὶ φώτισε τὶς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὀνομάσθηκε νέος Θεολόγος, κατὰ τὸν λόγον τοῦ προφήτη πού λέγει «καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμψουσι καὶ ὡς σπινθήρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται».

Κι' ἐσύ, ὅποιος καὶ ἂν εἶσαι, στοχάσου τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ : Ἐκεῖνος ὁ φτωχὸς καὶ καταφρονεμένος καλόγερος, πού ἔζησε στὰ 1.000 μ. Χ., δηλαδὴ 900 χρόνια πρὶν ἀπὸ μᾶς, ἀφοῦ διαβάστηκε μὲ δίστα ἀπὸ μυριάδες ἀνθρώπων τοῦ καιροῦ του, ἔσχισε σὰν πύρινο μετέωρο αὐτοῦς τοὺς 9 αἰῶνες, πού καταβροχθίσανε καὶ ρίζανε στὸ βάραθρο τῆς λησμονιᾶς μυριάδες ἀνθρώπους, πού πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς νομίζανε πῶς θὰ μένανε ἀθάνατοι, κι' ἔφτασε ὡς τὸν καιρὸ τὸν δικό μας, φωτοβόλος κι' ἄφθαρτος σὰν ἥλιος, γιὰ νὰ δώσῃ ζωὴ καὶ ἐλπίδα στοὺς σημερινούς ἀνθρώπους.

Σήμερα, σὲ καιρὸ πού ἡ ἁμαρτωλὴ ζωὴ πού ζοῦνε οἱ ἄνθρωποι, παράλυσε σχεδὸν ὅλες τὶς πνευματικὰς δυνάμεις πού ἔβαλε ὁ Θεὸς μέσα στὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸν ἔκανε νὰ κολλήσῃ στὰ κατώτερα πάθη καὶ νὰ παραδοθῇ σύμφυτος στὸ Μαρωνᾶ, σήμερα τρέχουνε ἕνα πλῆθος ψυχὰς νὰ πιοῦνε ἀπὸ τὸ ἀστεῖρευτο καὶ ἀθάνατο νερὸ πού ἀναβρῦζει ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Ἁγίου Συμεῶν, καὶ πού εἶναι δροσερότατο, μ' ὄλο πού ἡ πηγὴ ἀπ' ὅπου βγαίνει βρίσκεται 1.000 χρόνια μακρὰ ἀπὸ μᾶς, μέσα στὸ σκοτάδι τοῦ καιροῦ. Καὶ τ' ἅγια-σμένα του λόγια διαβάζονται μὲ δίστα σὲ κάθε χώρα, καὶ θὰ διαβάζωνται ὀλοένα καὶ περισσότερο. Γιατὶ καθετὶ πού ἔγραψε ὁ Ἅγιος Συμεῶν εἶναι «ἀθανασίας πλήρες».

ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

Σὰν πέσης νὰ κοιμηθῆς κι' ἔχῃς θεάρεστους λογισμοὺς στὸ νοῦ σου, θάναι ὁ ὕπνος τοῦ σώματος ξύπνημα τῆς ψυχῆς καὶ τὸ κλείσιμο τῶν βλεφάρων ὄρασις τοῦ Θεοῦ. (Μέγας Ἀντώνιος)

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΑΝΑΧΩΡΗΤΟΥ

Η ΠΗΓΗ ΤΟΥ ΦΟΒΟΥ

Ἐπειτα ἀπὸ μιᾶν ὑγρὴ καὶ πνιχτὴν φθινοπωρινὴν ἡμέρα, ὁ Ἥλιος εἶχε πλέον βασιλεύσει. Ἀπὸ τῆ ράχης τοῦ ἁγ-Νηλιᾶ κατηφόριζαν τώρα, ὀλοένα καὶ πυκνότερες, ἀνάλαφρες σκιές καὶ, μαζὶ μὲ τοὺς λιγοστοὺς ξωμάχους, τραβοῦσαν κι' αὐτὲς πρὸς τὸ χωριὸ μὲ τὰ κάτασπρα σπιτάκια. Σιγὰ σιγὰ, ἐσκουροφόρεσε σὰν χήρα μαυρομαντηλοῦσα ἡ Λαγγάδα. Κι' ὁ ἁγ-Λευθέρης ὄλο κι' ἐμούντωνε κι' αὐτὸς κάτω ἀπὸ τὸν μολυβὴν οὐρανό, κι' ἐχάνονταν ἀπὸ τὰ μάτια, σὰν ἓνα παιδί πού κρύβεται κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τῆς μάννας του.

*

Ξαπλωμένος ἐπάνω σὲ μιᾶν ἀναπαυτικὴ πολυθρόνα ἔβλεπα ἀπὸ τὴν ἀπλωτὴ καὶ πλακόστρωτη αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ μου νὰ παίρνουν τὰ πάντα γύρω μου παράξενες σκιερὲς μορφές. Καὶ μὲ βαθεῖαν εὐχαρίστησιν ἀνάσαινα τῆ μυρωδιὰ τῆς γῆς, πού ὀλοένα καὶ διαπεραστικώτερη ἀναδινότανε ἀπὸ τὰ χῶματα, ἀνάκατη μὲ δροσιά, καὶ μὲ τ' ἀρώματα τῆς θρούμπας, τῆς ρίγανης, τῶν σχολίων καὶ τῶν λογῆς λογῆς ἄλλων βουνίσσιων κλαδιῶν.

Ἀνάσαινα κι' ἔβλεπα δίχως νὰ συλλογιέμαι τίποτε. Τὸ μυαλό μου λὲς κι' εἶχε σταματήσει, σὰν μύλος πού ἐμαρμάρωσε μὲ τὴν ἀπανεμιὰ κι' ἐσταμάτησε ν' ἀλέθῃ. Κι' ὅταν πέρα πρὸς τὴν ἀνατολὴ καὶ πρὸς τὰ μάκρη τῆς ἀντικρυνῆς θάλασσας ἐξέσπασαν ροδοκόκκινες καὶ πυρόχρυσες ἀνταύγειες, δὲν ἤμουνα σὲ θέση νὰ ξεδιαλύνω, ἂν ἦτανε ἀπὸ φωτιὰ μακρυνὴ, ἢ ἀπὸ τὸ φεγγάρι πού ἐτοιμαζότανε νὰ ξεπροβάλλῃ.

*

Γύρω μου ἐβασίλευε κατανυκτικὴ σιωπὴ. Καὶ ὁ φόβος ἄφηνε τὰ σκοτεινά του χάλαρα κι' ἀνηφόριζε πρὸς τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς· καὶ ἡ κρυαδερὴ του ἀνάσα ἔφθανε παντοῦ, κι' ἔκοβε σὰν μαχαίρι μαυρομάνικο κάθε φωνή. Καὶ μονάχα τὰ τριζόνια δὲν ἐσώπαιναν καὶ συντρόφευαν τάνάερο καὶ ριγηλὸ πέρασμα του. Καὶ ἡ Νύχτα ὀλοένα κι' ἐστριφογύριζε ψηλά τ' ἀδράχτι της, κι' ἀπὸ τ' ἄστρα τοῦφρες τοῦφρες ἔπεφταν ἀνεμοκλώσινα χρυσαφένια μετάξια κι' ἐτύλιγαν τὰ πάντα.

*

Πῶς ἀλλάζουν—ἀλήθεια—ὄλα μέσα στὸ σκοτάδι. Πόσο ὠραῖος καὶ ἐπιβλητικὸς γίνεται ἐπανωθὲ μας ὁ οὐρανός. Πῶς σὲ κοιτάει παράξένα, καὶ πῶς σὲ τραβάει κοντά του. Μὰ πόσο τρο-

μερό σου γίνεται τὸ σιωπηλό, ἀκίνητο καὶ ἀπέραντο βάθος του. Κι' ἂν τύχη ξαφνικά καὶ ξεσπάση κάπου κοντά σου τὸ παράξενο ὑστερικό κράξιμο κάποιας κουκουβάγιας, πόσο τρομάζεις. Γιὰ ποιὸν ἄράγε νὰ φωνάζη, μὲ τόση θλίψη καὶ μὲ τόσο παράπονο, μέσα στὴ νύχτα; Ἐσύ, Θεέ μου, μονάχα τὸ ξέρης! Καὶ τὸ βέβαιο εἶναι, πὼς μόλις σωπάση, νοιώθεις νᾶσαι κυκλωμένος ἀπ' ὄλες σου, τίς θύμησης, κι' ἀπ' ὅλα τὰ παραμύθια τῆς γαργιάς σου, γιὰ Δράκους καὶ γιὰ Νεράιδες. Κι' ἀκόμα κι' ἀπ' αὐτὰ ποὺ δὲν ἄκουσες ποτέ σου, παρακουρνιάζουν ἄφτερα κι' ἀνέγνωρα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς σου. Κι' ἐκεῖνα ξεπετιοῦνται τὴν ὄραν ἐκείνη, κι' ἔρχονται σὰν ὑποψίες κοντά σου, μαζὶ μὲ τοὺς ἴσκιους κάποιων ἀγαπημένων σου νεκρῶν. Καὶ πόσο χαίρεσαι. Μὰ καὶ πόσο τρομάζεις. ..

*

Οἱ σιιές ποὺ ροβολοῦσαν πρὸς τὰ κάτω ἀπὸ τὸν ἄη—Νηλιᾶ, ἀνοίξανε τώρα πλατειὰ τὰ βήματά τους. Καὶ νάτες! στρατὸς ἀτελειώτος καὶ σὰν μαύρη πηχτὴ μυρμηγκιά προχωροῦν ὀλοένα, κι' ἀνεβαίνουν κι' ἀπλώνονται παντοῦ. Καὶ σὲ λίγο δὲν ξεχωρίζει κανεὶς πλῆρον τίποτα, οὔτε χρώματα οὔτε σχήματα. Βούλιαξαν, θαρρεῖς, ὅλα σὰν λάινας στὸ πηγάδι, σ' ἓνα σκοτεινὸ χάος. Πᾶνε τὰ κάτωσπρα σπιτάκια τοῦ χωριοῦ, κι' ἐλυώσαν σὰν ἄφροι στὴ θάλασσα οἱ χιονάτοι θόλοι τῶν ἐκκλησιῶν. Καὶ εἶναι τόσο πηχτὸ τὸ σκοτάδι καὶ τὸ χάος αὐτό, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ τὸ σχίσουν καὶ νὰ ξεμυτίσουν οὔτε καὶ τὰ καμπαναριὰ τοῦ ἄη—Γιάννη καὶ τοῦ ἁγίου Σπυριδῶνα, ποὺ εἶναι ἔτσι ψηλά καὶ σουβλερά.

Στὸ διπλανὸ στενόμακρο χωράφι κι' ὡς τριάντα βήματα μακριὰ μου, διακρίνω ξαφνικά, καθὼς γυρίζω πρὸς τὰ ἐκεῖ τὰ μάτια μου, μιὰν ἀσπροφορεμένη γυναίκα, ποὺ στέκεται καὶ μὲ κυττάζει ἐπίμονα. Καὶ γύρω της καὶ σ' ὅλη τὴν ἄπλα τοῦ χωριοῦ, βλέπω πολλὰ—πέρα πολλὰ φεγγερά νυκτολούλουδα, ποὺ ἀνθίστανε ξαφνικά κι' ἀσπρολογοῦν κι' ἔχουνε μιὰ παράξενη καὶ βαρειά μυρωδιά, σὰν τοῦ πατημένου χόρτου καὶ σὰν τοῦ νιοθέριστου καὶ ὀλόανθου τριφυλλιοῦ.

Κι' ὅπως σαστισμένος στρέφω ἄλλοῦ τὰ μάτια μου, διακρίνω στὸ βάθος ἓνα κατάμαυρο καὶ σγουρόμαλλο κεφάλι, ποὺ ἀνασηκάνεται σιγά-σιγά καὶ προφυλακτικὰ πίσω ἀπὸ μιὰ πεζούλα. Θᾶναι, Θεέ μου, κανένας κλέφτης... ἢ καὶ φονηᾶς... Ποιὸς ξέρει; Νά! ποὺ κρατεῖ κι' ἓνα ὄπλο καὶ μὲ σημαδεύει...

Μουρχειται νὰ φωνάξω, βοήθεια... Μὰ ἡ φωνή μου δὲν βγαίνει. Πνίγεται στὸ λαρύγγι μου. Καὶ τὸ μόνο ποὺ προφθάνω νὰ κάμω, εἶναι νὰ σηκώσω γρήγορα-γρήγορα τὸ δεξὶ μου χέρι

και νά κάνω, μ' άγωνία, τρεῖς φορές τὸ σταυρό μου. Καὶ ὦ! Τὴ μεγάλη πού εἶναι ἡ χάρη σου καὶ πόσο ἀπροσμέτρητη ἡ δύναμή σου, Ζωοποιεῖ μου Σταυρέ. Εὐθὺς ἐχάθηκεν ἀπὸ μπροστά μου—λές κ' ἦτανε ἀγέρας καὶ καπνὸς—τὸ καταραμένο κατσαρὸ κεφάλι καὶ τὸ ὄπλο πού με σημάδευε... Καὶ ξαφνικά, πέρα ἀπὸ τὴν ἄκρη τῆς θάλασσης, σάν ἀρχάγγελος πού ἀναμερίζει τὸ σκοτάδι, ἐπρόβαλε τὸ φεγγάρι... Κι' ὅλα ἡμέρωσαν γύρω μου, ὅλα ἐγαλήνεψαν κι' ἐγίνηκαν διάφανα κι' ἀνατρίχιαζαν θαρρεῖς, ἀπὸ τὴν εὐτυχία. Κι' ὁ οὐρανὸς μοῦ φάνηκε πῶς ἐχαμήλωσε καὶ ἦλθε πιδ κοντά μου. Καὶ τ' ἄστρα ἀνακλάδισαν τὰ χρυσᾶ τους ματάκια κι' ἐσκορπιζαν γύρω μου φεγγοβολήματα καὶ μουσικές... Κι' ἐξεχώρισα τότε ὀλοκάθαρα, πῶς ἡ ἀσπροφορέ-μένη γυναίκα ἦτανε ὁ ξερός κορμὸς ἐνὸς κομμένου εὐκάλυπτου, πού ἦτανε ἀναγερός σέ μιὰ γωνία τοῦ τοιχογυρισμένου χωραφιοῦ. Καὶ τὸ φοβερὸ κατάμαυρο κεφάλι ἑνας σγουρὸς βασιλικὸς σέ μιὰ γλάστρα ἐπάνω στὸ πεζούλι... Καὶ τὸ τουφεκι πού με σημάδευε, μιὰ κληματίδα τῆς κληματαριάς πού ἐκρέμοταν ἀνάερα...

(Ἀκολουθεῖ)

ἌΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

Ὁ Μωϋσῆς, γιὰ νὰ πλησιάσῃ τὴ φλεγόμενη βάτο, ὅπου τὸν περίμενε ὁ Θεὸς νὰ συνομιλήσουν, ἔλυσε τὰ ὑποδήματά του. Καὶ σὺ ὅταν προσεύχεσαι, λύσε τὰ ὑποδήματα τῶν παθῶν καὶ προχώρει σέ συνομιλία μὲ τὸν Κύριο.

Τὰ δάκρυα τῆς καταυκτικῆς προσευχῆς μαλακώνουν τὴν ἀγριότητα τῆς ψυχῆς.

Ὅταν προσεύχεσαι, ὁ νοῦς σου ἄς εἶναι κωφὸς καὶ ἄλαλος πρὸς ὅλα τὰ ἐπίγεια ζητήματα, πού σέ ἀπασχολοῦσαν.

Τὸ πρῶτο, πού πρέπει νὰ ζητᾶς ἀπὸ τὸν Θεό, ὅταν προσεύχεσαι, εἶναι νὰ ἔλθῃ ἡ βασιλεία του στὴν καρδιά σου. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι συνέπειες αὐτοῦ τοῦ δώρου. Θὰ τὰ ζητήσῃς κατόπιν κι' αὐτά, καὶ θὰ σοῦ δοθοῦν.

Ἄν εἶσαι θεολόγος, θὰ προσευχηθῆς ἀληθινά. Κι' ἂν προσεύχεσαι ἀληθινά, εἶσαι θεολόγος.

Νὰ μὴ ποθῆς κατὰ τὴν προσευχή σου νὰ δῆς Ἄγγελος ἢ τὸν Χριστὸ αἰσθητά. Γιατὶ ὁ διάβολος караδοκεῖ νὰ σοῦ δημιουργήσῃ τέτοιες ψευδαισθήσεις γιὰ νὰ χάσῃς τὴν ψυχὴ σου καὶ τὴν ὑπερηφάνεια.

Μακάριος εἶναι ὁ χριστιανὸς πού βλέπει ὅ,τι συμβαίνει στοὺς ἄλλους σάν δικό του.

Τίποτε δὲν σκορπιζει τόσο ἀποτελεσματικά τὴν ψυχικὴ ἀθυμία ὅσο ἡ προσευχή. (Ὁσιος Νεῖλος)

Ο ΠΑΠΑ - ΓΙΩΡΓΗΣ († 1959)

(Γεώργιος Παπαδημητρίου, Ἐφημέριος Πύργου-Κορινθίας)

Εἰς ἓνα ὠραῖο χωριό τοῦ τ. Δήμου Εὐρωστίνης τῆς Κορινθίας, τὸν Πύργο, ποὺ ἀπέχει δύο ὥρες μὲ τὰ πόδια ἀπὸ τὸ Δερβέني ζοῦσε μέχρι τὴν φετεινὴ ἀνοιξί, ὁ Παπα-Γεώργης.

Ὁ Παπα-Γεώργης ποὺ ὀλόκληρο τὸ ὄνοματεπώνυμό του ἦταν Γεώργιος Παπαδημητρίου, ἦταν ἓνας καλοκάγαθος Λευίτης, πραγματικὸς Λειτουργὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἐφημέρευε πάνω ἀπὸ 40 χρόνια στὸ χωριό του. Τώρα ποὺ πέθανε κι' ἡ πάλλευκη ψυχὴ του πέταξε στὸν Πλάστη της, σὰν μνημόσυνο ἄς μάθουν ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ἐξῆ ἀπὸ τὴν Κορινθία τίς ἀρετὲς ποὺ ἐστόλιζαν τὸν Ἅγιο αὐτὸν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος σὰν Λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου στάθηκε ἀκλόνητος εἰς τὴν Πίστι, ταπεινὸς εἰς χαρακτῆρα, τυπικὸς εἰς τὸ ἔργον του, κοινωνικὸς ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους καὶ ὁ ὁποῖος σὰν οἰκογενειάρχης ἦταν στοργικὸς πατέρας καὶ καλὸς σύζυγος.

Δὲν ἔκαμε λάθος οὔτε μετάνοισε ποτέ, ὁ μακαρίτης Βαρθολομαῖος, ὁ τότε Μητροπολίτης Κορινθίας, δταν ἐχειροτονοῦσε τὸν νεαρὸ Γεώργη, παπᾶ!

Τὸν εἶχε καλέσει, ὀλίγο πρὶν, στὴν Μητρόπολι γιὰ νὰ τὸν γνωρίσῃ. Καὶ ἐκεῖνος ἔφτασε, ψηφισμένος ἀπὸ τὸ χωριό, φορῶντας τὴν κατάσπρη φουστανέλλα του μὲ τὸ φέσι καὶ τὰ τσαρούχια! Καὶ μόλις παρουσιάσθηκεν, ἄρχισε μιὰ συζήτησι βαθυστόχαστη μεταξύ τους.

- Θέλεις νὰ γίνῃς παπᾶς;
- Θέλω Παπούλη..! Ἄν καὶ σεῖς θέλετε..
- Ἐέρεις, παιδί μου, τί θὰ εἰπῆ Παπᾶς;
- Τὸ ξέρω καλά, γι' αὐτὸ καὶ τ' ἀποφάσισα.
- Ἐέρεις νὰ ψάλῃς;
- Ὅχι! ἐκτὸς ἀπὸ τὸ «Ἅγιος ὁ Θεός..».
- Τί ἄνθρωποι εἶναι οἱ δύο ἄλλοι ὑποψήφιοι;
- Εἶναι πολὺ καλὰ παιδιὰ καὶ φίλοι μου καρδιακοί.
- Καλὰ πῆγαινε· καὶ νὰ πῆς χαιρετίσματα στὸν πατέρα σου τὸν Παπα-Δημήτρη!

Κι' ἐγινε παπᾶς ὁ μακαρίτης στὴ ἄμορφη Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου-Θανάση στὸν Πύργο, ἔπειτα ἀπὸ τοὺς ἁγίους Παπάδες τὸν Παπα-Λουκᾶ καὶ τὸν Παπα-Δημήτρη.

Ἄνοιξε διάπλατα τὴν καρδιά του νὰ γεμίσῃ ἀπὸ τὴν χρυσῇ αὔρα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἔζησε σ' ὅλη του τὴν ζωὴ μέσα στὶς χαρούμενες γραμμὲς της.

Στὴν Ἐκκλησίᾳ του κάθε ἡμέρα, πρωτὶ-βράδυ ἔκανε τίς τα-

κτικὲς ἀκολουθίες, χωρὶς ποτὲ οἱ σκοτεινιᾶς καὶ παγωμένες μέρες τοῦ χειμῶνα οὔτε οἱ καυτερὲς τοῦ καλοκαιριοῦ, νὰ τοῦ ἀλλάξουν γραμμὴ.

Οἱ Πυργιωῖτες ἀκούγανε τὴν καμπάνα τ' Ἁγ-Θανάση τὶς γιορτές, τὸ σήμαντρο τ' Ἁγ-Νικόλα τὶς καθημερινὲς καὶ τὴν γλυκόλαλη καμπάνα τῆς Ἁγία-Βαρβάρας νὰ κτυποῦν στὶς ὥρες, ποὺ πρέπει εἴτε ν' ἀναγγεῖλουν ὅτι εἶναι γιορτὴ ἢ καθημερινή ἢ Ἱδ. Λειτουργία.

Νύκτα τέλειωνε τὶς Ἱδ. Λειτουργίες καὶ μὲ τὸ χαμόγελο στὰ

χείλη πῆγαινε στὸ κτῆμα του νὰ κλαδέψῃ ἢ νὰ βοσκήσῃ τὶς κασίκες του καὶ γιὰ νὰ παίρῃ τὶς πρωῖνὲς καλημέρες τῶν συγχωριανῶν του.

— «Εὐλογεῖτε—Καλημέρα..!»

— «Καλῶς τὸν Ἀριστείδη!»

Ἔτσι οἱ τὸν θυμοῦνται τὶς Κυριακὲς ποὺ μικρὰ παιδιὰ τότε μαζεύονταν στὴν Νότια Πόρτα τοῦ Ἱεροῦ, μετὰ τὸ ἀντίδωρο, γιὰ νὰ πάρουν «φέτα». Καὶ ἐκεῖνος γελαστός ἔκοβε τὸ πρόσφορο μὲ τὸν ὄμορφο σουγιὰ καὶ τὴν ἔδινε καλῶντας μὲ τὸνομα τὰ παιδάκια ποὺ μὲ φανερὴ χαρὰ τοῦ φιλοῦσαν τὸ χέρι.

Ἄλλὰ καὶ τὶς ἡμέρες τοῦ Σχολείου, καθισμένος στὴν ταράτσα τοῦ σπιτιοῦ του, δεχόταν τὶς καλημέρες καὶ τὰ «Χαίρετε» ὄλων τῶν παιδιῶν τοῦ Δημοτικοῦ ποὺ πέρασαν ἀπ' τὸ δρόμο.

Καὶ στοὺς δρόμους, σὰν τὸν ἐβλεπαν τὰ παιδιὰ, ἔτρεχαν νὰ τοῦ φιλήσουν τὸ χέρι, γιατί ὁ ἀξέχαστος παπούλης εἶχε κάτι στὶς τσέπες νὰ τὰ φιλέψῃ. Καραμέλες, καρύδια, κουφέτα, πάντα κάτι θὰ βρίσκονταν γιὰ τοὺς μικροὺς του φίλους.

Ἀξέχαστος θὰ εἶναι ὁ μακαρίτης, ὅταν τὴν νύχτα τοῦ ἐπιταφίου ἐβγαίνει νὰ ἀρωματίσῃ τὴν ἐκκλησία, στὸ «ἔρραναν τὸν τάφον», κρατῶντας ἓνα ἄσπρο μυροδοχεῖο μὲ ὠραῖα λουλουδάκια στολισμένο.

Ποτὲ δὲν εἶπε ὄχι σὲ Χριστιανό, ποῦθελε νὰ κάμῃ Λειτουργία σὲ μακρυνὸ ἐξωκλήσι, οὔτε τὸ τί θὰ τοῦδιναν ἐξέταζε ποτέ, οὔτε τὸ χαιμῶνα, οὔτε τὶς λάσπες, οὔτε τὴν ἀπόστασι λογάριαζε! Στὸν Ἀη-Κωνσταντῖνο τῆς Σκουπας πήγαινε, στὸν Ἀη-Προκόπη πήγαινε, τόσο εὐχάριστα, ὅσο καὶ στὸν διπλανὸ στὸ σπίτι του Ἀη-Νικόλα! Πήγαινε μὲ τὰ πόδια του τὰ γοργόφτερα, ποὺ οὔτε ἡ ἡλικία κατῶρθωσε νὰ τοὺς κόψῃ τὰ φτερά, ἀφοῦ ὅταν πρὸ τριῶν ἐτῶν συνταξιούχος πιά, στάλθηκε νὰ κάμῃ Λαμπρὴ στὸ Μοναστήρι τῆς Φανερωμένης, ἄφησε τὶς Μοναχὲς μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα, σὰν τὸν εἶδαν πεζὸ νὰ φτάνῃ νύχτα στὸ Παλῆ Μοναστήρι!

Τὸ σπίτι του ἦταν ἀνοιχτὸ γιὰ κάθε διαβάτη ἀσήμαντο ἢ σπουδαῖον. Δὲν ἔκανε διακρίσεις ὁ μακαρίτης. Μητροπολίται, Ἱερεῖς, Μοναχοί, Ἱεροκήρυκες, ἄνδρες, γυναῖκες, ἐπαῖται, ἀντάρτες, ὅλοι εὗρισκαν ἐκεῖ ἀνάπαυσι σὰν στὸ σπίτι τους! Στὸ τραπέζι δὲν ἔτρωγε ποτὲ χωρὶς ξένο· καὶ τόγχε σὲ κακὸ, σὰν τύχαινε νὰ φάῃ μόνος μὲ τὴν φαμελιά του, χωρὶς «μουσαφίρη!»

Στὴν κατοχὴ στάθηκε ἄξιος «ποιμὴν». Κάθησε στὸ χωριὸ του καὶ τὸ ὠδήγαγε στὶς σκοτεινὲς ἐκεῖνες νύχτες.

Κάποτε μπῆκαν ἀντάρτες στὸ χωριὸ, ποῦχε τὴν ἀτυχία μιὰν ἡμέρα νὰ δέχεται «τσολιάδες», μιὰ νύχτα νὰ δέχεται ἀντάρτες!

Οἱ χωρικοὶ ὅλοι σκέρπισαν στὰ χωράφια γιατί δὲν ἤξεραν πῶς θὰ τοὺς φερθοῦν, ἀφοῦ πρὸ δύο ἡμερῶν μπῆκαν Γερμανοὶ στὸ χωριὸ. Κι' ἦσαν οἱ ἀντάρτες ψειριασμένοι, κατάνομοι, κουρελιασμένοι!

Ὁ Μακαρίτης μόλις εἶδε τοὺς ἀντάρτες σ' αὐτὰ τὰ χάλια, φώναξε τὶς γυναῖκες ὄλες, τῆς γειτονιάς καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἐ γυναῖκες! Ποῦ χαζεύετε; Τρέξετε γρήγορα, βάλτε ζεστὸ νερὸ, φέρτε σαποῦνι νὰ πλυθοῦν τὰ παιδιὰ καὶ γρήγορα ροῦχα νὰ συμμαζευτοῦν καὶ νὰ ζεσταθοῦν!

Καὶ ἐκεῖνοι εὐχαρίστησαν τὸν ἀνεξίκακο Λευῆτη κι' ἔφυγαν (!) γιὰ νὰ τὸν ξαναφωνάξουν σὰν ἔφταναν στὸ χωριό.

Κάποτε πάλι, τὶς ἴδιες ἡμέρες, διαδόθηκε πὼς ἔφτασαν οἱ Γερμανοί, ζώνοντας τὸ ἔρημο χωριό! Οἱ Χωριανοὶ ἐκρύφτηκαν στὰ βουνά, στὶς ρεματιές, στὶς τρύπες τῆς γῆς κι' ἔβου μπόρεσε ὁ καθένας νὰ κρύψῃ τὸ βασανισμένο καὶ τρομαγμένο του κορμί. Καὶ ἐκεῖνος πῆρε τὴν κατσικούλα του καὶ τὴν προβατίνα καὶ βγήκε νὰ βοσκήσῃ στὸ δρόμο, ἀπ' ἔβου θάμπαιναν οἱ πολιτισμένοι ἐκεῖνοι ἐγκληματῆαι! Μόλις τὸν ἀντίκρισαν, με' ἄγριες φωνές καὶ μουγγρητὰ τὸν περικύκλωσαν καὶ τοῦ εἶπαν: «Παπᾶ τί κάνεις ἐδῶ; Ποῦ εἶναι οἱ χωριανοί;» Κι' αὐτὸς χαμογελώντας τοὺς εἶπε: «Βγῆκα νὰ μαζέψω τὰ πρόβατά μου, ποὺ τρώμαξαν στὸ ἄκουσμα πὼς ἐρχόσαστε! Τί φοβήθηκαν οἱ κουτοί; Δὲν ξέρου πὼς οἱ Γερμανοὶ εἶναι καλοὶ ἄνθρωποι;» Καὶ τοὺς ἔσωσε ὁ μακαρίτης!

Πολλὲς λύπες δοκίμασε στὴ ζωὴ ὁ παπα-Γεώργης! Ὁ θάνατος δυὸ παιδιῶν του καὶ τελευταῖα καὶ τῆς παπαδιᾶς, ἡ ἀρρώστια τῆς ἄλλης κόρης, ἡ στάσις τοῦ χωριοῦ στὸ ὄνειρό του νὰ δῆ τὸ γιὸ του παπᾶ... Μὰ δλα δὲν τὸν ἔκαμψαν, οὔτε τὸ χαμόγελο τοῦ σβυσαν ἀπὸ τὰ χεῖλη!

Οὔτε κι' ἡ φοβερὴ ἀρρώστια ποὺ δυὸ χρόνια τὸν βασάνισε στὸ κρεβάτι τοῦκαμψαν τὸ ἡθικό! Βράχος ἀκλόνητος ὑπομονῆς, ἴωβπραγματικὸς ἄφησε τὸ πνεῦμα του νὰ πετάξῃ στὸ Πλάστη του, ἔταν ἡ φύσις ὄργιαζε ντυμένη σὲ πολύχρωμα μυροβόλα ὑφάσματα.

Οἱ Χωριανοὶ κι' ὄλος ὁ Δῆμος ὡς τὴν Κόρινθο, ἓνα πρῶινό, με' ἐπικεφαλῆς 18, Παπάδες, ποὺ οἱ περισσότεροὶ ἦσαν μαθηταὶ του, τὸν πῆγαν στὴν τελευταία του κατοικία, ἐνῶ τὸ Δεντρολίβανο ἀρωμάτιζε τὸν ἀέρα μυστικὰ καὶ τὰ γνώριμά του κυπαρίσσια ἔγερναν νὰ προσκυνήσουν τὸ ἅγιο λείψανο τοῦ καλοῦ Λευῆτη ποὺ 45 χρόνια ἦταν ὁ μόνος τους φίλος καὶ σύντροφος!

Καὶ τώρα τὰ ἴδια κυπαρίσσια ἐκεῖ στὴν εἴσοδο τοῦ νεκροταφείου τῆς Ἁγία-Βαρβάρας στέκουν φρουροὶ τοῦ Παπα-Γεώργη, δείχνοντας με' τὶς κορφές τους τὸν ἅγιο Θρόνο τοῦ Δημιουργοῦ, ἐκεῖ ψηλά!

Ὁ νέος παπᾶς τοῦ χωριοῦ, ὁ Παπα-Θόδωρος, μνημονεὺι τὸν καλὸ παπούλη παντοτεινὰ κι' ὄλοι οἱ χωριανοὶ δὲν θὰ τὸν ξεχάσουν εὐχόμενοι στὸν Θεὸ τέτοιους Παπάδες νάχη στὶς ἐκκλησιές Του...

Στόταξα Παπούλη νὰ γράψω κάτι γιὰ τὶς ἀρετές σου κι' ἐσὺ δὲν ἤθελες! Μὰ γὼ στόταξα...

Αἰωνία σου ἡ μνήμη, καλέ μας Παπούλη.

ΚΩΝΣΤ. ΚΟΥΣΟΥΛΕΣ, Καθηγητῆς

ΕΟΡΤΟΔΡΟΜΙΟΝ

9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΛΛΗΨΙΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΤΗΤΟΣ

«Εδφράνθητι στεῖρα ἢ οὐ τέκνους, ῥῆξον καὶ βόησον ἢ οὐκ ᾄδίνουσα, ὅτι πολλὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον, ἢ τῆς ἐχοῦσης τὸν ἄνδρα»

(Γαλ. δ' 27).

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ Ἀβραάμ, ἡ Σάρρα, ἦτο στεῖρα καὶ ἄτεκνος ἐπὶ μακρόν. Διὰ τοῦτο δέ, προτοῦ ἀποκτήσῃ τέκνον «ἐξ ἐπαγγελίας», τὸν Ἰσαὰκ, ἔτεκνοποίησε κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου ὁ Ἀβραάμ ἐκ τῆς δούλης του Ἄγαρ. Ὡστε, ὅπως ἠκούσαμεν εἰς τὸ σημερινὸν ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα, Ἄβραάμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. Ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς ἐπαγγελίας» (Γαλ. δ' 22-23). Τὸ γεγονός τοῦτο θεωρεῖ ὁ Ἅπ. Παῦλος, ὅτι ἔχει καὶ ἀλληγορικὸν νόημα. Συμβολίζει τὸν τρόπον τινὰ ὡς δύο γυναικας τὰς δύο διαθήκας τοῦ Θεοῦ· τὴν Παλαιὰν ὡς δουλικωτέραν καὶ τὴν Καινὴν ὡς πνευματικωτέραν. Καὶ εἰδικώτερον συμβολίζει ὡς ἄλλην Σάρραν τὴν Ἐκκλησίαν ἢ ὅποια προτοῦ ἔλθῃ ὁ Χριστὸς καὶ προτοῦ νὰ δοθῇ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἦτο στεῖρα καὶ δὲν εἶχε τέκνα, ἐνῶ κατόπιν, διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι περισσότερα παρὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπιγείου Ἱερουσαλὴμ (τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ δηλ.), ποῦ ἐγνώριζεν ἀπ' ἀρχῆς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.

Ἄς ἴδωμεν ὅμως, ἀγαπητοί, τί σημαίνουν ὡς πρὸς ἡμᾶς αἱ συγκρίσεις αὗται τοῦ Θεοῦ Ἀποστόλου, τὰς ὁποίας ὑπενθυμίζει σήμερον ἡ Ἐκκλησία ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῆς συλλήψεως τῆς Ἀγίας Ἀννης, τῆς στεῖρας φυσικῶς κατὰ τὴν παράδοσιν, ἀλλὰ στεῖρας ἢ ὅποια ἔπειτα «τίθει τὴν Θεοτόκον καὶ τροφὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν».

1. Παραβάλλεται, ἐν πρώτοις, ἡ ἀληθὴς εὐσέβεια πρὸς τὴν ἐπιφανειακὴν. Ἡ Ἰουδαία, καὶ ἰδιαιτέρως ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς Ἱερουσαλὴμ, ἔθεωρεῖτο ὡς τὸ πνευματικὸν κέντρον τοῦ περιουσιοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἐνῶ ἀντιθέτως ἡ Γαλιλαία, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κυρίου, εἶχε καταστήσει «Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν». Διότι οἱ Γαλιλαῖοι δὲν κατώρθωσαν νὰ διατηρηθῶν

εις τὴν πνευματικὴν κατάστασιν ποὺ ἐταίριαζεν εἰς τὸν περιούσιον λαὸν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐπηρεάσθησαν ἀπὸ τοὺς εἰδωλολατρικοὺς λαοὺς, οἱ ὁποῖοι εἶχον ἐγκατασταθῆ εἰς τὴν χώραν των· καὶ ἀντὶ νὰ γίνουν αὐτοὶ φῶς καὶ παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους, συνέβη τὸ ἀντίθετον· τοὺς παρέσυραν οἱ εἰδωλολάτραι. Ἐν τούτοις περισσότερα προσέφερον ἢ Γαλιλαία εἰς τὸν Χριστὸν παρὰ ἢ Ἰουδαία. Καὶ ἀπεδείχθησαν «πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον, ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα».

Ἄλλὰ μήπως δὲν συμβαίνει κάτι παρόμοιον καὶ με πολλοὺς ἐκ τῶν χριστιανῶν, εἰς τοὺς ὁποίους, ὅπως λέγει ὁ Ἀπ. Πέτρος, «τὰ τίμια καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδωρηταί»; (Ἀ' α' 4). Ἐνῶ δηλ. εἰς τοὺς χριστιανούς ἐδόθησαν πολυτιμώτατα προνόμια καὶ ἐπαγγελίαι τοῦ Θεοῦ, ἐν τούτοις διάφορα εἶδωλα παρασύρουν πολλοὺς καὶ τοὺς διαφθείρουν ψυχικῶς. Εἴτε συμφέροντα εἶναι αὐτά, εἴτε κακίαι καὶ πάθη, γεγονός εἶναι ὅτι πολλοὶ χριστιανοὶ δὲν μένουν πιστοὶ καὶ αὐστηροὶ τηρηταὶ τοῦ χριστιανικοῦ κανόνος τῆς ζωῆς.

Ἀνθρώπινον βεβαίως εἶναι νὰ ἁμαρτάνη κανεὶς. Ἄλλ' ὁ χριστιανὸς ἀνησυχεῖ καὶ θλίβεται διὰ τὰ σφάλματα καὶ τὰς ἐλλείψεις του. Συναισθάνεται ὅτι φέρεται πρὸς τὴν «Γαλιλαίαν τῶν ἐθνῶν», ὅτι δὲν ἴσταται σταθερῶς εἰς τὴν χριστιανικὴν περιωπὴν, καὶ ἐπίζητεῖ καὶ τὸ σφάλμα του νὰ διορθώσῃ καὶ ἀπὸ τὴν πτώσιν του νὰ ἀνορθωθῇ. Ὅταν δὲ καταβάλλῃ τοιαύτην προσπάθειαν, ἀσφαλῶς ἐπανερύσκει τὸν χριστιανικὸν του προσανατολισμόν, ὅπως «ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα» κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν καὶ παραμονὴν τοῦ Κυρίου εἰς τὴν Γαλιλαίαν (Ματθ. δ' 16). Καὶ ἀκριβῶς μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν Του αὐτὴν ὁ Κύριος ἠθέλησε νὰ ἀναζητήσῃ τοὺς ἀπομακρυνθέντας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἐτόνισε καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν ὅτι «καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχει» καὶ ὅτι «ἀκείνα δεῖ ἀγαγεῖν καὶ τῆς φωνῆς Του ἀκούσουσι» (Ἰω. ι' 16). Δὲν παρέλειψε δηλ. νὰ ἐξηγήσῃ, ὅτι καὶ μὲν κατὰ πρῶτον λόγον ἀγαπᾷ τοὺς πιστοὺς καὶ εὐσεβεῖς, Τὸν ἐνδιαφέρουν ὅμως πολὺ καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ὡς ἀπομακρυσμένα καὶ ἀπολωλότα πρόβατα πλανῶνται καὶ πίπτουν εἰς τοὺς κρημνοὺς τῆς ἁμαρτίας.

Ἐὰν λοιπὸν μερικοὶ ἐξ ἡμῶν συναισθάνωνται ὅτι δὲν εἶναι τελείως ἀφωσιωμένοι εἰς Αὐτόν, ἀλλὰ εἰς πολλὰ ζητήματα τῆς ζωῆς των φέρονται ὡς ἀποξενωμένοι ἐξ Αὐτοῦ, ἅς γνωρίζουν ὅτι ὁ Κύριος τοὺς ἀναζητεῖ, τοὺς περιμένει, θέλει νὰ τοὺς περιβάλλῃ μετὰ τὸ φῶς τῆς ἀναγεννήσεως καὶ τῆς σωτηρίας. Θέλει νὰ εἶναι «πολλὰ τὰ τέκνα» τῆς Ἐκκλησίας Του. Καὶ

προσθέτει συνεχῶς εἰς αὐτὰ πολλοὺς ἐπιστρέφοντας «ἐκ πλαγίης ὁδοῦ αὐτῶν» (Ίακ. ε' 20).

2. Εἶναι δὲ ἀξιοπρόσεκτον ὅτι εἰς τὴν «Γαλιλαίαν τῶν ἐθνῶν» ὁ Κύριος δὲν εὔρε μόνον ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ἐκάλυπτε τὸ πνευματικὸν σκότος, ἀλλὰ συνήντησε καὶ πολλὰς ἐκλεκτὰς ψυχάς. Καὶ ἀναφέρουν οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελισταὶ μερικοὺς πραγματικοὺς μαργαρίτας, πού εὔρεν ἐκεῖ ὁ Κύριος. Τὸν ἑκατόνταρχον π.χ. περὶ τοῦ ὁποῦ ἐβεβαίωσεν ὁ Χριστός, ὅτι «οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον» (Ματθ. 11' 10) ἢ τὴν Χαναanaίαν ἐκεῖνην γυναῖκα, ἣ ὅποια ἀπέσπασεν ὄχι μόνον τὴν θαυματουργικὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ τὸν ἔπαινον Του: «ὦ γυναῖ, μεγάλη σου ἡ πίστις, γεννηθήτω σοι, ὡς θέλεις». (Αὐτοθ. 15' 28). Ἀκόμη καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου οἱ ἕνδεκα ἦσαν Γαλιλαῖοι. Ἐνας μόνον ἦτο Ἰουδαῖος καὶ αὐτὸς ἦτο ὁ Ἰούδας.

Ἄσπασαν οὖν οἱ ἄνθρωποι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ εὐρίσκονται τέτοιοι ἄνθρωποι, μὲ πολλὴν καλωσύνην, μὲ ἐντιμότητα καὶ δικαιοσύνην, μὲ εὐσυνειδησίαν κλπ. Πράγματι ὅπως συμβαίνει μεταξύ τῶν λεγομένων χριστιανῶν, νὰ ὑπάρχουν πολλοὶ ἀνάξιοι τοῦ χριστιανικοῦ ὀνόματος, ἔτσι παρατηρεῖται συχνὰ καὶ τὸ ἀντίθετον μεταξύ τῶν θεωρουμένων ὡς «κοσμικῶν» ἀνθρώπων νὰ παρουσιάζονται καὶ ἐκλεκτὰ καρδία. Πολλοὶ καλοὶ ἄνθρωποι, εἴτε ἀπὸ ἀδιαφορίας, εἴτε διότι ποτὲ δὲν τὸ ἐσκέφθησαν σοβαρῶς, εἴτε διότι ἀκόμη δὲν ἀπεφάσισαν νὰ κάμουν τὸ βῆμα πού χρειάζεται διὰ νὰ πλησιάσουν τὸν Χριστόν, μένουν εἰς ἀπόστασιν ἀπ' Αὐτοῦ. Ἄνθρωποι, πολλοὶς, οἱ ὁποῖοι οὐσιαστικῶς εἶναι πολὺ κοντὰ εἰς τὴν χριστιανικὴν γραμμὴν, δὲν ἀποφασίζουν νὰ ἔλθουν εἰς ἐπίγνωσιν χριστιανικὴν. Δὲν ἀποφασίζουν νὰ γνωρίσουν τὸν Σωτῆρα Χριστόν καὶ τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν. Καὶ εἶναι κρίμα τέτοιοι ἄνθρωποι νὰ ἔχουν ἄγνοιαν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς σωτηρίας. Εἶναι κρίμα νὰ μὴ γνωρίζουν τὴν ἀγιαστικὴν χάριν τῶν θείων Μυστηρίων. Νὰ μὴ ἔχουν ἀσπασθῆ ἀνεπιφυλάκτως τὰ χριστιανικὰ δόγματα καὶ καθήκοντα. Ὡς, ἐὰν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι θελήσουν νὰ ταχθοῦν ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ Χριστοῦ, νὰ λάβουν τὸ χρίσμα τοῦ φωτισμένου καὶ ἐνσυνειδήτου χριστιανοῦ, θὰ ἀξιοποιηθῆ ἡ φυσικὴ τῶν καλωσύνη, θὰ ἀναδειχθοῦν ὑπέροχοι φυσιογνωμίαι, καὶ θὰ εἶναι, μετ' αὐτῶν, ὄντως «πολλὰ τὰ τέκνα» τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

3. Ἄς σημειωθῆ ἀκόμη, ὅτι ὁ Κύριος εἶπε χαρακτηριστικῶς, ὅτι «πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ

Ἄβραάμ καὶ Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον» (Ματθ. γ' 11). Ἄνθρωποι δηλ. στερούμενοι οἰουδήποτε προνομιακοῦ τίτλου, ἀπὸ τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, θὰ μετάρχουν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καθ' ὃν χρόνον οἱ ἔχοντες τὰ προνόμια καὶ τοὺς τίτλους τῶν υἱῶν τῆς βασιλείας θὰ ἐκβληθοῦν «εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον». Ὅσοι τ.έ., ἐνῶ δὲν ζοῦν καὶ δὲν ἐργάζονται κατὰ Χριστὸν, ἐπαναπαύονται μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι καλοὶ καὶ ἅγιοι, θὰ μείνουν ἔξω τοῦ νυμφῶνος· ἐνῶ πολλοὶ ἁμαρτωλοὶ μετανοοῦντες θὰ εὑρουν σωτηρίαν.

Ἄλλ' αὐτὸ ἔχει καὶ τὰς τρεχούσας συνεπείας του. Διότι, ἐὰν ἡ κοινωνία μας παρουσιάξῃ ἀπογοητευτικὴν κατάστασιν, τοῦτο δὲν ὀφείλεται μόνον εἰς τοὺς κακοὺς καὶ διεστραμμένους ἀνθρώπους, ἀλλ' ὀφείλεται καὶ εἰς πολλοὺς ἐκ τῶν θεωρουμένων καλῶν. Πολλοὶ ἐκ τῶν θεωρουμένων ὑγιῶν καὶ συντηρητικῶν στοιχείων τῆς κοινωνίας διαπράττουν δυστυχῶς πολλὰ ἄτοπα καὶ συμμετέχουν ὄχι σπανίως εἰς πράξεις, ποὺ δὲν διαφέρουν πολὺ ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν δεδηλωμένων κακῶν καὶ φθοροποιῶν ἀνθρώπων. Δὲν ἀρκοῦν λοιπὸν οἱ τίτλοι καὶ ἡ συμβατικὴ συντηρητικότης διὰ τὴν ἐξυγιάνσιν τῆς ζωῆς τῶν ἀτόμων καὶ τῆς κοινωνίας. Ἀπαιτεῖται οὐσιαστικὴ κάθαρσις ἀπὸ ὅ,τι σάπιο ὑπάρχει μέσα μας.

Αὐτὴν τὴν κατάργησιν τῶν ἀπατηλῶν ἐντυπώσεων καὶ τὴν δημιουργίαν πραγματικῆς χριστιανικῆς κατεθνύσεως καὶ ζωῆς διακηρύσσει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἐξαίρων τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἀξίων τέκνων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ καταδικάζων οἰκονδήποτε στεῖραν καὶ ἄκαρπον συμβατικότητα.

12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Εἰς τὸν ἅγιον Σπυριδῶνα

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΧΑΡΙΣΜΑΤΑ

«Ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ».

(Ἐφεσ. ε' 9)

Ζῶσα ἐνάρκωσις τῶν καρπῶν τούτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὑπῆρξεν ὁ σήμερον ἐορταζόμενος θαυματουργὸς Ἅγιος Σπυρίδων. Κύπριος τὴν καταγωγὴν. Ποιμὴν προβάτων τὸ ἐπάγγελμα. Σεπτὸς γόνος τῆς ἀγροτικῆς Τριμυθοῦντος, ἡ ὁποία ἠτύχησε κατόπιν νὰ ἔχη τοῦτον ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον αὐτῆς. Προσωπικότης χαρακτηριστικὴ μετὰ τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦ ζήλου καὶ τῆς εὐσεβείας του, καὶ ἔτι μᾶλλον, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος κατώρθωσε νὰ παρουσιάσῃ ἀγιώτατον βίον καὶ καρπο-

φορωτάτην ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν. Καὶ νὰ ἀποδείξῃ διὰ τῶν πραγμάτων, ὅποιαν ἐφαρμογὴν ἔχει ἐν τῷ προσώπῳ του ὁ λόγος τοῦ Ἁπ. Παύλου, ὅτι «ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ».

1. Εἶχε φυσικὴν ἀγαθότητα ὁ ἅγιος. «Ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ» ἐξεδηλώνετο πρὸς πάντας. Οἰαδήποτε ὅμως φυσικὴ ἀρετὴ, ἐὰν δὲν καλλιεργηθῆ, οὔτε διατηρεῖται μονίμως, οὔτε ἀξιοποιεῖται. Δύναται δὲ εἰς τὴν θέσιν τῆς νὰ υπάρξῃ ἀργότερον ἓνα ἐλάττωμα, ἀκόμη καὶ τὸ πλέον ἀντίθετον πρὸς τὴν ἐν λόγῳ ἀρετὴν. Ἄλλ' ὁ Ἅγιος Σπυρίδων ἦτο ἄνθρωπος τοῦ Πνεύματος. Ἐξῆ πνευματικὴν ζωὴν. Ἐτέλει ὑπὸ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καὶ ἡ ἔμφωτος ἀγαθότης του ἀνεπτύχθη τοιοῦτοτρόπως. Ἐρροίφε ρίζας βαθείας ἐντὸς τῆς ψυχῆς του. Καὶ ἐνεθρονίσθη μονίμως μέσα εἰς τὴν καρδίαν του. Ἐγινε φωτισμένη καὶ συνειδητὴ χριστιανικὴ ἐνέργεια. Ὅπως ὀφείλει καὶ κάθε χριστιανὸς νὰ προάγῃ καὶ νὰ ἐδραίωνῃ τὸ χριστιανικὸν του φρόνημα καὶ ἦθος διὰ συνεχοῦς πνευματικῆς ζωῆς καὶ ἐξασκήσεως.

Κατέστη δὲ ἐνωρίτατα πασίγνωστος καὶ πανθομολογουμένη ἡ ἀρετὴ αὐτῆ τοῦ Ἁγίου. Τόσον πολὺ μάλιστα, ὥστε διὰ τῆς καλοκαγαθίας του ταύτης κατέκτησε τὰς καρδίας τῶν συμπατριωτῶν του. Ἐπεβλήθη εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ. Εἵλκυσε τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν ὅλων. Καὶ ὅταν παρουσιάσθη ἡ σχετικὴ εὐκαιρία, τοῦ ἐζήτησεν ἐπιμόνως ὁ λαός, νὰ παύσῃ πλέον νὰ εἶναι ποιμὴν προβάτων καὶ νὰ γίνῃ ποιμὴν ψυχῶν. Ἱερεὺς ἀρχικῶς. Καὶ Ἀρχιερεὺς κατόπιν τῆς ἐπαρχίας Τριμυθοῦντος τῆς Κύπρου.

Ἐὰν εἰς τὴν ἰδιωτικὴν του ζωὴν ἐφάνη τόσον ἐκδηλὸς ἡ «ἀγαθωσύνη» τοῦ Σπυρίδωνος, εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν του διακονίαν, ὅπως ἦτο ἐπόμενον, παρουσιάσθη αὐτῆ εἰς μέγιστον βαθμὸν. Οἱ πάντες εὗρισκον ἐν τῷ προσώπῳ του τὸν ἀγαθὸν ποιμένα καὶ τὸν στοργικώτατον πατέρα. Ὁ ἀγαθὸς θησαυρὸς τῆς καρδίας του ἐξεχύνετο ἀφθόνως εἰς πάσαν παρουσιαζομένην περίστασιν. Καὶ οἱ προστρέχοντες εἰς αὐτὸν διὰ τὰς πολλαπλὰς ἀνάγκας τῶν χριστιανῶν συνήντων τὸν ἄνθρωπον, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπῆρχεν ὄντως, καὶ ἐφαίνετο προδήλως, «ὁ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ».

2. Ἄλλὰ «καὶ δικαιοσύνη». Μᾶλλον δὲ κάτι πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς δικαιοσύνης ὑπῆρχεν εἰς τὴν ψυχὴν του. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον. Ἐνεκα τῆς ἀγαθότητός

του και τῆς ἀπεριορίστου ἀγάπης, τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο πρὸς τὸν πλησίον (καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ ἔχοντας ἀνάγκην) εἶναι δι' αὐτὸν τελείως ἀδιανόητον, νὰ ὑπάρξῃ ποτὲ περίπτωσις κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ τὸ δίκαιον καὶ νὰ μὴ ἀποδώσῃ δικαιοσύνην. Τὸν θεμελιώδη κανόνα ποῦ ἔθεσεν ὁ Κύριος: «καθὼς θέλετε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως» (Λουκ. ς 31) τὸν ἀκολουθεῖ πιστῶς εἰς τὴν ἐν γένει συμπεριφορὰν του πρὸς πάντας, διότι τὸν αἰσθάνεται ὡς στοιχειώδεις χριστιανικὸν χρέος. Καὶ δὲν λησμονεῖ ὅτι ὑφίσταται διὰ τὸν χριστιανὸν ἡ ὑποχρέωσις νὰ γίνεταί εὐεργετικὸς καὶ στοργικὸς πρὸς τὸν πλησίον, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου «γίνεσθε οὖν οἱ κτίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἱ κτίρμων ἐστίν» (αὐτοθ. 36).

Ἐφαρμύζων λοιπὸν τὰ παραγγέλματα ταῦτα τοῦ Κυρίου ὁ ἅγιος Σπυρίδων ἐξήσκησε φιλανθρωπίαν πολλήν. Κατέστη παροϊμιώδης ἢ συμπαραστάσις καὶ συναντίληψίς του πρὸς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην. Τόσον πολὺ, ὥστε καὶ θαύματα διάφορα ἀναφέρεται ὅτι ἐπετέλεσεν, ἐπικαλούμενος τὴν θεῖαν δύναμιν, διὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην, ὅταν ὁ ἴδιος δὲν εἶχεν ἄλλως τὴν δυνατότητα νὰ τοὺς βοηθήσῃ. Ὡς θαυματουργὸς ἐγνώσθη καὶ διεσημίσθη μέχρις ἡμῶν. Καὶ ἂς μὴ ἀγνοῶμεν ὅτι συνήθως τὰ θαύματά του ἀπέρρεον ἐκ τῆς ἀγάπης του καὶ ἀπέβλεπον εἰς τὴν βοήθειαν τῶν χριστιανῶν τοῦ ποιμνίου του. Ἐμαρτυρεῖτο καὶ διὰ τῶν θαυμάτων του ὁ πνευματικὸς θησαυρὸς τῆς ψυχῆς του καὶ ἀπεδεικνύετο «ὁ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθῶσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ».

3. Ναί! («καὶ ἀληθείᾳ»). Ὁ ἅγιος Σπυρίδων δὲν ἐμορφώθη εἰς ἀνωτέρας σχολάς, ὅπως ἄλλοι μεγάλοι Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας. Ἐλάχιστα γράμματα ἐγνώριζεν. Εἶχεν ὅμως τὴν πείραν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Εἶχε γνωρίσει τὴν ἐν Χριστῷ ἀλήθειαν ὡς θεωρίαν καὶ πράξιν. Καὶ ἠδύνατο ἄριστα νὰ συμβουλεύῃ καὶ νὰ καθοδηγῇ ψυχὰς ὡς ποιμὴν καὶ ἐπίσκοπος αὐτῶν. Εἶχε τὴν «ἄνωθεν σοφίαν» (Ἰακ. γ' 17) καὶ τὸν φωτισμὸν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὑπερεῖχε πολλῶν σοφῶν κατὰ κόσμον εἰς γνῶσιν καὶ βίωσιν καὶ μετὰδοσιν τῆς ἀληθείας.

Καὶ ὅταν οἱ ἄγῶνες τῆς ὀρθοδοξίας τὸ ἀπήτησαν, εὐρέθη καὶ ὁ ἅγιος Σπυρίδων διάκονος καὶ ὑπερασπιστὴς τῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τοῦ αἵρεσιάρχου Ἀρείου. Ἐστήριξε τὸ ποιμνίον του εἰς τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ Σωτῆρα Χριστόν. Καὶ εἰς τὴν Α' Οἰκουμενικὴν

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Ἰκανοποιῶντες ἐπιθυμίαν πολλῶν αἰδῶσ. ἐφημερίων δημοσιεύομεν κατωτέρω πίνακας τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν διὰ τὴν προικοδότησιν ἀπόρων κορασιῶν ἐφημερίων τῆς ὑπαίθρου καὶ διὰ τὴν ἀναγνωρίσιν προϋπηρεσίας.

Α'. Δικαιολογητικὰ διὰ τὴν προικοδότησιν

1) Αἰτήσεις δεόντως χαρτοσημασμένη καὶ κληρικοσημασμένη.

2) Βεβαίωσις τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, δεόντως χαρτοσημασμένη καὶ κληρικοσημασμένη περὶ τῆς ἀπορίας τοῦ Ἱερῶσ καὶ τῆς χρηστότητος καὶ τοῦ ἠναρέτου τῆς νυμφευθείσης θυγατρὸς του.

3) Βεβαίωσις τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος, χαρτοσημασμένη, ἐμφαίνουσα τὸν ἀριθμὸν ἑνοριῶν, τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων τῆς ἑνορίας, καὶ ἂν ἡ νυμφευθεῖσα θυγάτηρ εἰργάζετο πρὸ τοῦ γάμου της καὶ ἐργάζεται μετὰ τὸν γάμον της.

4) Ἀντίγραφον ληξιαρχικῆς πράξεωσ τελέσεωσ τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἐφημερίου.

Οἱ συνταξιῶχοι Ἱερεῖσ καὶ αἱ συνταξιῶχοι χῆραι πρεσβύτεραι δεόν νὰ ὑποβάλωσι προσθέτωσ πιστοποιητικὸν τῆς ἀκινήτου περιουσίας των.

Β'. Δικαιολογητικὰ ἀναγνωρίσεωσ προϋπηρεσίας.

1. Ἐφημεριακῆσ προϋπηρεσίας.

α) Αἰτήσεις τοῦ ἠσφαλισμένου ἐπὶ χαρτοσήμου καὶ κληρικοσήμου.

β) Βεβαίωσις τῆς Προϊσταμένησ διοικητικῆσ ἀρχῆσ τοῦ ἠσφαλισμένου (Ἱ. Μητρόπολις ἢ Ἐπισκοπῆ), ὅτι ἡ πρὸς ἀναγνωρίσιν αἰτουμένη ἐφημεριακῆ προϋπηρεσία προσεφέρθη. πράγματι ὑπὸ τοῦ αἰτουμένου, βεβαιουμένου συγχρόνωσ κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν εἰς ποῖον Ἱ. Ναὸν καὶ ἑνορίαν προσε-

Σύνοδον (325 μ.Χ.) συγκατελέγη καὶ αὐτὸσ μετὰξὺ τῶν γενναίων καὶ φωτεινῶν προμάχων τῆσ Ὁρθοδόξου ἡμῶν πίστεωσ.

*

Εἰς τὴν ἐποχὴν μας, δυστυχῶσ, δὲν διακρίνονται πολλοὶ δι' ἀγαθωσύνην, δικαιοσύνην καὶ ἀλήθειαν. Ἀλλ' εἶθε τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀγίου Σπυριδῶνος νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ νὰ ἐλύσῃ πολλοὺσ πρὸσ τὰσ τόσοσ ἀναγκαίασ κοινωνικὰσ ταῦτασ ἀρετάσ. Καὶ ἄσ μὴ ψευδαπατώμεθα. Μόνον ὡσ («καρπὸσ τοῦ Πνεύματοσ») εἶναι δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῶσι τὰ κοινωνικὰ ταῦτα συνθήματα καὶ αἰτήματα. Τοιουτοτρόπωσ ἀνεδείχθη, ὡσ εἶδομεν, μεγάλη φυσιογνωμία ὁ ἅγιωσ Σπυριδῶν. Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι, ὁ Χριστὸσ μόνον ἐμπνέει, διὰ τοῦ Ἀγίου Πνεύματοσ, καὶ ἀναδεικνύει τοὺσ ὄντωσ ἀνωτέρουσ ἀνθρώπουσ. «Ὁ γὰρ καρπὸσ τοῦ πνεύματοσ ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ».

† Ἀρχμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟσ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑσ

φέρθη, καὶ ὅτι ὁ χρόνος, καθ' ὃν προσεφέρθη αὕτη, δὲν ἐχρησίμειυσε πρὸς συνταξιοδότησιν του παρ' ἄλλης ἀρχῆς.

2. Προϋπηρεσίας εἰς Δημόσιον ἢ εἰς ἄλλην ἀρχὴν Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου.

α) Αἰτήσεις τοῦ ἡσφαλισμένου ἐπὶ χαρτοσήμου καὶ κληρικοσῆμου.

β) Βεβαίωσης, τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς, ὅτι προσεφέρθη πράγματι ἢ πρὸς ἀναγνώρισιν ὑπηρεσία αὕτη, κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν καὶ ὅτι ὁ αἰτῶν δὲν ἔτυχε διὰ ταύτην συντάξεως, ὡς καὶ ὑπὸ ποίαν ιδιότητα προσεφέρθη αὕτη.

γ) Ὑπεύθυνος δῆλωσις τοῦ αἰτοῦντος, ὅτι ἢ πρὸς ἀναγνώρισιν προϋπηρεσία του αὕτη δὲν ἐχρησίμειυσεν καὶ δὲν θὰ χρησιμεύσῃ πρὸς συνταξιοδότησιν του εἰς τὸ μέλλον παρ' ἄλλης ἀρχῆς.

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Αἰδες. Ἀριστείδην Ἀναγνωστόπουλον Ἀλιυρὸν Βόλου. Ἡ αἰτήσις σας ἀπεριρίθη, διότι εἰς τὴν αἰτησίᾳ σας πρὸς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. δὲν ἀνεφέρατε διὰ ποῖον λόγον ζητεῖτε τὸ δάνειον, ὡς ἔπρεπεν. Ἡ μνεία ὅτι ἔχετε ἀπόλυτον ἀνάγκην δὲν πληροῖ τὴν προϋπόθεσιν τῆς αἰτιολογήσεως τῆς αἰτήσεώς σας. Πρέπει ἐπομένως νὰ υποβάλετε νέαν αἰτήσιν, εἰς τὴν ὅποιαν νὰ γράψετε, ὅτι τὸ δάνειον τὸ θέλετε δι' ἓνα ἐκ τῶν ἐξῆς λόγων, οἷτινες καὶ μόνον δικαιολογοῦν, κατ' ἀπόφασιν τοῦ Δ.Σ. τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., τὴν λήψιν δανείου. 1) Προικοδότησις, 2) Τοκετός, 3) Ἀσθένεια, 4) Λουτροθεραπεία, 5) Ἀναπόφρευκτος ἐπισκευὴ οἰκίας. Δι' ἄλλους λόγους δὲν χορηγεῖται δάνειον. — Κον Α. Ω. Πρέπει νὰ υποβληθῇ ἡ αἰτήσις ἐγκαίρως πρὶν ἢ παραγραφῇ τὸ δικαίωμα. Τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά εἰναι τὰ ἐξῆς: 1) Αἰτήσις τῆς Προσβυτέρως, δέοντος κληρικοσημασμένη καὶ χαρτοσημασμένη. 2) Ληξιαρχικὴ πράξις θανάτου. 3) Δεπτομερὲς πιστοποιητικὸν οἰκογενειακῆς καταστάσεως τοῦ ἀποβιώσαντος, ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ Δημάρχου ἢ Προέδρου τῆς Κοινότητος, εἰς τὸ ὅποιον νὰ ἐμφαίνεται, ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ ἀποβιώσαντος Προσβυτέρου εὐρίσκειται ἐν ζωῇ καὶ διατελεῖ ἐν χρεῖα λόγῳ θανάτου τοῦ συζύγου της, τὸ ἔτος γεννήσεως τῶν ἀρρένων τέκνων της καὶ τὴν ἀγαμίαν ἢ μὴ τῶν θηλέων. 4) Τὸ συνταξιοδοτικὸν βιβλιάριον τοῦ ἀποβιώσαντος προσβυτέρου. 5) Φύλλον διακοπῆς συντάξεως. 6) Εἰς τὴν περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὅποιαν ὑπάρχουν ἀγαμοὶ θυγατέρες, βεβαίωσις τῆς Ἀστυνομικῆς ἀρχῆς τοῦ τόπου, ὅτι ἡ ἀγαμος θυγάτηρ δὲν κατέχει οἰανδήποτε ἑμισηθον θέσιν ἢ ἀσκέῖ οἰοδῆποτε βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα καὶ βεβαίωσιν τοῦ Ι.Κ.Α., εἰς τὴν ὅποιαν νὰ ἐμφαίνεται ὅτι ἡ ἀγαμος θυγάτηρ δὲν εἶναι ἡσφαλισμένη παρ' αὐτοῦ. Εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν δὲν ὑπάρχει ὑποκατάστημα ἢ παράρτημα τοῦ Ι.Κ.Α., δέον νὰ βεβαιουται ἡ μὴ ὑπαρξις τούτου ὑπὸ τῆς Ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς. — Αἰδες. Γ. Παῦλον Αὐγερινόν. Γράψατέ μας τί ἀκριβῶς ἐπιθυμεῖτε νὰ ἐξετάσωμεν. — Αἰδες. Γεώργιον Πεχλιβακίδην, Ἀτζαλον Ἐδέσσης. Αἰ αἰτήσεις διὰ τὴν λήψιν ἐνυποθήκων δανείων ἐκκρεμοῦν εἰς τὸ ΤΑΚΕ, διότι ἡ Νομισματικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπαιτεῖ τὴν χορήγησιν τῶν ἐνυποθήκων δανείων μέσῳ τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς, γεγονός τὸ ὅποιον θὰ ἔχη δυσμενεῖς συνεπείας διὰ τοὺς αἰτοῦντας. Τούτου ἕνεκα καὶ μέχρι τακτοποιήσεως τοῦ ἀναφερόμενος ζητήματος δὲν ἐνεκρίθησαν ἐνυπόθηκα δάνεια. Σχετικῶς μὲ τὴν αἰτησίᾳ σας διὰ τὴν προικοδότησιν τῆς θυγατρὸς σας πρέπει νὰ ἐξετάσετε ἐὰν τὰ δικαιολογητικά ἀπεστάλησαν παρὰ

τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., διότι μᾶλλον δὲν εὐρίσκονται εἰσέτι εἰς τὴν ἀρμοδίαν ὑπηρεσίαν τοῦ Ταμείου. — Αἰδέσ. Ἱ. Βολανάκη, Λούρδος Μονοφατείου Κρήτης. Ἡ αἰτήσις διὰ τὴν λήψιν ἐνυποθήκην δανείου ἐκκρεμῆ παρὰ τῷ Τ.Κ.Α.Ε., διότι ἡ Νομισματικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν ὅπως τὰ ἐνυποθήκεια δάνεια χορηγῶνται εἰς τοὺς ἐφημέριους μέσω τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ τυχὸν ἐφαρμογὴ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς θὰ ἐδυσχέρανε πολὺ τὴν χορήγησιν τῶν δανείων, τὸ Δ.Σ. τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἀνέστειλε δι' ὀλίγον τὴν ἐγκρισιν τῶν αἰτήσεων, μέχρις ὅτου τακτοποιηθῇ τὸ ἀνακῶσαν ζήτημα. Δύνασθε νὰ ἐξαγοράσετε τὴν προϋπηρεσίαν τῶν 5 ἐτῶν, ὅποτε κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος θὰ συμπληρώσητε 35 ἐτῶν καταβολὰς εἰς τὸ ΤΑΚΕ καὶ θὰ δικαιωσθε πλήρους συντάξεως. Ὡς πρὸς τὸ ποσόν, τὸ ὅποιον θὰ ἀπαιτηθῇ διὰ τὴν ἐξαγοράν, τοῦτο θὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. Πάντως ἡ ἐξαγορὰ γίνεται διὰ τῆς καταβολῆς ποσοστοῦ 5% ἐπὶ τοῦ μισθοῦ, τὸν ὅποιον λαμβάνετε σήμερον δι' ἕκαστον μῆνα ἐξαγοραζομένης προϋπηρεσίας. Γράψατέ μας ὅμως τὴν ἡλικίαν σας γὰρ νὰ δυνηθῶμεν νὰ σᾶς ἀπαντήσωμεν λεπτομερέστερον. — Αἰδέσ. Στέφανον Μπαμπάζην, Κορυφῆν. Γράψατέ μας τὴν κατηγορίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκετε, ὡς καὶ τὴν χρονολογίαν τῆς γεννήσεώς σας. Εἶναι στοιχεῖα ἀπαραίτητα διὰ τὴν ζητούμένην ἀπάντησιν. Αἰδέσ. Κωνσταντῖνον Τσουπαρόπουλον, Καρδίτσαν. Στείλατέ μας ἀπλᾶ ἀντίγραφα τῶν ἀποδείξεων πληρωμῆς, ὡς καὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., διὰ τῆς ὁποίας σᾶς ἐδόθη τότε τὸ δικαίωμα τῆς ἐξαγορᾶς τῆς δεκαετίας. Τὰ ἀντίγραφα, ἐπαναλαμβάνομεν, νὰ εἶναι ἀπλᾶ, ἄνευ δηλαδὴ χροτοσήμου κ.λ.π. Ἀντιγράψατέ τα σῆς καὶ στείλατε αὐτὰ εἰς τὸν «Ἐφημέριον». — Αἰδέσ. Ἰγνάτιον Γεωργόπουλον. Ἐὰν ἐξέλθετε ἐκ τῆς ὑπηρεσίας μετὰ τὴν 30/11/59, θὰ λάβετε ὡς σύνταξιν δρχ. 946 μηνιαίως, ἐφ' ἅπαξ βοήθημα δὲ περὶ τὰς 14.900 δραχμάς. Ὡς ἔχει ἡ κατάστασις σας σήμερον, μόνον διὰ λόγους ὑγείας δύνασθε νὰ συνταξιοδοτηθῆτε. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται πρωτίτως γνωμάτευσις δύο ἰατρῶν ἐνόπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ βεβαιῶνται, ὅτι εἰσθε ἀνίκανος πρὸς ἐπιτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας σας. Οἱ ἰατροὶ διορίζονται κατόπιν αἰτήσεώς σας ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου. Πρὶν ἐκδοθῆ ἢ ἐν λόγῳ βεβαίωσις νὰ μὴ ὑποβάλετε παραίτησιν. — Αἰδέσ. Σταύρον Εὐφραμίδη. Τὰ ἔσοδα τῶν Ἱ. Ναῶν, τὰ προσερχόμενα ἐξ ἐνοικίων Ἐκκλησιαστικῶν οἰκημάτων καὶ ἀγρῶν, ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐξ 25% φορολογίαν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἄρχιμ. Γεωργίου Παυλίδου, Διευθυντοῦ Θ. Κηρύγματος παρὰ τῆ Ἀποστολικῆ Διακονίᾳ, Αἰ θυσίαι τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἔθνους μας.—Πρωτος. Χρυσοστόμου Γιαλούρη, Ἰννοδία καὶ Ἱμνωδοί.—Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἰφρηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ κοινωνικὸν ἔργον τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, X. Ἀδελφικά Γράμματα.—Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Λειμῶνα» τοῦ Ἰωάννου Μόσχου (Μετφρ. Θεοδόση Σπεράντσα).—Βασ. Ἡλιάδην, Τὰ τρία μετόχια τοῦ Παναγίου Τάφου εἰς τὸ Φανάρι, τὴν Χάλκην καὶ τὸν Βόσπορον.—Φώτῃ Κόντογλου, Συμμεῖν ὁ νέος θεολόγος.—Αὐθίμου Θεολογίτου, Ἡ πηγὴ τοῦ φόβου.—Κωνστ. Κουσουλέ, Ὁ Παπα-Γιώργης († 1959).—Ἄρχιμ. Νικοδήμου Βαλληνδρά, Ἐορτοδρόμιον.—Εἰδήσεις τῆς Τ.Α.Κ.Ε.—Ἀλληλογραφία.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰασοῦ 1. Τηλ. 70734